

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΙΕ' ΕΤΟΣ — ΑΡΙΘ. 181-187

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1919 — ΜΑΪΟΣ 1920

ΚΑΛΙΤ. ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ "ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ."

Η ΡΩΜΑΝΤΙΚΗ

ΣΕΝΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ ΜΗΝΑΣ

Τι να γράψω καινείς; Τι να συζητήσω στην αντίληψή του από όλα αυτά, που τόσο οργατικά συμβαίνουν γύρω μας. Μία κορδέλλα κινηματογραφική ξετυλίγεται και δεν μας αφήνει να πάρομε άναπνοη, ως που να φθάσωμε εις τό τέρας της.

Πολεμικά σκάφη μας όρμούν στην Σμύρνη, όπου πλέον βασιλεύει ως Ύπατος Άρμιστής της Ελλάδος και με άξιώμα ύποργού ο κ. Στεργιάδης, βάζων στον πύαχο του κάβου... κατεργάση. Ο κ. Βενιζέλος γυρίζει για μία στιγμή, άποθεούμενος από τή πλήθη της πρωτεύουσής και φεύγει δρομιαίως πάλιν για τήν Λόντρα, όπου πρόκειται να συνεχισθούν αι επί της Τουρκικής ειρήνης συζητήσεις.

Έπειτα καταβαίνουν πάλι στο Παρίσι οι Ισχυροί της Γης και περνούν κατόπιν στο Σάν Ρεμό της Ιταλίας διά να τελειώσουν.

Και τελειώνουν άλλήθεια. Η συνθήκη της ειρήνης με τήν Τουρκίαν έστρατιάσθη και ο κ. Βενιζέλος τό σκίει για τήν Ελλάδα. Έρχεται θριαμβεύων από τόν Διεθνή Σίβον, όπου πρωτηγωνίστησε, άλλά σιγά και τήν στιγμή του θα εζήλευε ή θουλιική Θηβαϊκή Σφιγξ, διότι οι συνελθόντες διά να κόψουν τήν Βασιλόπητη Τουρκίαν ύπεχρώθησαν άμοιβαίως να μη άνακοινώσουν τίποτε περι της Συνθήκης αυτής, ή όποια άπεφασίσθη να ύπογραφη εις τό Παρίσι, καλουμένων επί μηνιαία προθεσμία τών αντιπροσώπων της Τουρκίας.

Γίνονται γνωστά εν τούτοις έξωδίκως αι λεπτομέρειαι της και ή Πρωτεύουσα, τό Έθνος δόλοκληρον, έτοιμάζεται να πανηγυρίση τό Κοσμοϊστορικά γεγονός.

Έν τώ μεταξύ ή Βουλγαρία, σάν να μήν της έφθασαν ή κατραπακιές που έφαγε, άρχίζει να κοροχεύεται πάλιν, άπειλοδια συνεννόησιν και σύμπραξιν με τήν Τουρκίαν, αυτή δέ ή δευτέρα φοβερίζει, ότι δεν θα ύπογράφη συνθήκην άτιμωτικήν, έξειδομένη εις τόν Μουσταφά Κεμάλ και εις τόν από τήν Άδριανούπολιν προβάλλοντα τό κεφάλι του Καραγκιόζ Τζαφέρ Ταγιάρ πασά, έπισείοντα δε όκτώ χιλιάδες άνδρων.

Άλλ' ή Άγγλία γοηγορεί. Πρωτοστατεί εν πρώτοις κατά της αντίδρασεως, ήν χρηματιστικοί τινες κίχλοι τών Παρισίων άναλαμβάνουν και ένφ' προς στιγμήν στο Παρίσι άπειλείται μεταστροφή τών διαθέσεων άπέναντι μας, ή Άγγλία, αντίληφθείσα πλέον ότι δεν πρέπει να τύχη οίκτου ή Τουρκία,

τίποτε, έπειτα από τόσο αίμα και τόσον χρέημα που έσπαταλήσαμεν και έτσι... άπέτυχε ο Βενιζέλος.

Άλλά τά Γαλλικά στρατεύματα προελαύνουν και καταλαμβάνουν δύο-τρεις παρασηνεύσις Γερμανικές πόλεις και ένφ' ο κ. Βενιζέλος, μέσο της μόλις συγκαταουμένης έθνικής μέθης, σκορπίζει άμνηστειαν και άφει τήν Λογοκρισίαν και τόν Στρατιωτικόν Νόμον, ή Διάσκεψις του παρέχει τήν άδειαν να άνακοινώση τούς όρους της Συνθήκης με τήν Τουρκίαν, ή όποια πλέον έχει δεθη από τούς Άγγλους πιστάγκωνα, ώστε να είναι πτώμα άληθινόν και να μήν παρουσάξη κανένα φρόνον, τόσον ώστε, ένφ' τους έπέσειον πάντοτε τόν μαμμπούλα της Παμμουσουλμανικής έξεγέρσεως και τόν έρεθισμόν τών Ίνδων, αυτοί να ένεργήσουν ναυτικήν επίδειξιν έντός του Βοσπόρου και να άποτιβάσουν μέσα στην Πόλι διά τήν άποκατάστασιν της άπειληθείσης τάξεως

ΣΤΟ ΠΡΑΒΙ. — Όταν έφθασε ο στρατός μας εις τήν Άν. Μακεδονίαν, καθένας φωνάζεται, οί τί χάλια έβησαν τά μέρα αυτά. Μέσα στην καρδιά του χειμάνος, τά όφρανά επεινούσαν και έτουρτουριάζαν από κρύο. Πρώτος έβησε στο Πράβι, ο Μασσαούλας και με τήν ψυχή του τήν πατριωτικήν έδωκε τας πρώτας βοήθειαις και πρωτοβουλίας του άντισυνταγματάρχου κ. Δασκαλοπούλου έγναν έρωσι και ιδούθη τό Οργανωτορείον Πράβιου.

Ίνδους Μουσουλμάνους, εις δόξαν του... Άλλοτε άντιβασιλεύς τών Ίνδων λόρδου Μόνταγκιου, όστις έσχίζε τό ρούχα του, έπισείον τήν έξ Ίνδιών άπελήθρον.

Και καθ' ήν ήμέραν εις τήν Αίθουσαν του Όρολογίου του εν Παρισίους Ύπουργείου τών Έστωτερικών οι Τούρκοι αντιπρόσωποι υπό τόν άλλοτε Μ. Βεζύρην Τερήκ πασά, τρέμοντα και κεκρίφοτα τήν στιγμήν που άνεγινώσκετο τό κείμενον, έπεσαν, τό τούς των, ο κ. Βενιζέλος εις τήν Βουλήν, με τόν χάρτην της Έλληνικής χειρσοήσου, άπλωμένον, έχάραζε ένόπιον τών Άντιπροσώπων του Έθνους τήν νεαν μεθοριον της Μεγάλης Ελλάδος, άγομένην από του Αιλώνος, περιλαμβάνουσαν τό Άρρηνόκαστρον και τήν Κορυτσάν, διερχομένην κάτω της Στρομνιτίσης και φθάνουσαν μέχρι του Εύξεινου Πόντου με τήν Άδριανούπολιν ιδικήν μας, ένφ' άφ' έτέρου ή Έλλάς φθάνει μέχρι τών προθύρων της Κωνσταντινουπόλεως, μέχρι της Τσαυτάτζας με όλην τήν άκτήν του Μαμαρά και τήν χειρσοήσου της Καλλιπόλεως ιδικήν μας. Όλα τά νησιά του Αιγαίου και ή Δωδεκάνησος, συμπεριλαμβανομένης της Ρόδου, εν ή Άγγλία έγκαταλείψη τήν Κύπρον εις ήμάς — θα γίνη και αυτό — περιέχοντα εις τήν Ελλάδα, πλην του Καστελλορίζου, όπερ παραμένει εις τούς Ιταλούς. Η Κωνσταντινούπολις μένει εις τούς Τούρκους μέχρι Τσαυτάτζας, άλλά χωρίς στρατόν και υπό τόν έλεγχον τών Συμμάχων, τά Στενά μένον έλεύθερα εις διάπλυν και άνοχύρωτα και ή Σμύρνη με τρεις καζάδες περιέχεται εις τήν Ελλάδα, υπό ψήλην έκταρωαρχίαν του Σουλτάνου, συμβολιζομένη μόνον από μίαν σημαίαν φρουρίου, με τοπικόν κοινοβούλιον, όπερ έντός πενταετίας δικαιούται διά δημοψηφισμάτος να επιτύχη τήν όριστικήν της προσάρτησιν εις τήν Ελλάδα.

Και... νυν άπολύεις τόν δουλόν σου Δέσποτα. Τό άνατολικόν ζήτημα, με τό όποιον αντιπαρήλθον γενεαί γενεών, έλύθη. Υ. Γ. — Άλήθεια. Τι προδοσία του Βενιζέλου ήταν αυτή, να άφήση της Μανριές, Έλληνικώτατα και άκμάζοντα, στρατηγικώτατα δε ως σημεία νησιά τών Δαρδανελίων; Κύριοι άνακρινάι του ζήτηματος της Σάσωνος, δεν τά εύρήκατε στον χάρτην αυτό να νησιά άκόμη; Φροντίσατε να τά εύρετε τώρα τό καλοκαίρι, που έχουν και καμμά έκαροστύ πρόβατα, διότι τόν χειμώνα τά σκεπάζει ή θάλασσα. Τελευταία Όρα. — Εις τόν άχάλινωτον και χωρίς φρένα (z) κατήφορον, που έπήσαν οι άντιπολιτευόμενοι, ή Κυβέρνησις παρενέβηλε για φρένο τόν Στρατιωτικόν Νόμον και τήν Προληπτικήν Λογοκρισίαν.

ΣΤΟ ΠΡΑΒΙ. — Κιττάξετε τα τό όφρανοβλια της Άνατολ. Μακεδονίας, της πρώτης μέρας που τά περιονέλεξε ο δεξιός Ισάμνος άντισυνταγματάρχος του πεζικού κ. Άρ. Δασκαλοπούλου.

μεταφέρει τās διαπραγματεύσεις εις τό Λονδίνον και λαμβάνουσα κάθε επιβεβλημένον μέτρον, άπέναντι ένδεχομένης αντίστασεως τών Τούρκων, τηριαίται με τό άσπεντοία οδ, τό καλύτερον μέσον, τήν συντάξιν τών όρων της ειρήνης, αίτινες τιτικώς μόνον θα έπικυρωθώσιν εν Σάν Ρεμό. Νέον όμως επαναστατικόν κίνημα προς παλινόρθωσιν της Μοναρχίας εν Γερμανία περισπώ τήν προσοχήν όλων, εν παραλλήλου δε και άλλο κομμουνιστικόν. Οι κομμουνισται καταλαμβάνουν τήν κουλδά του Ρουφ, τά δε κυβερνητικά στρατεύματα εισβάλλουν έκεί διά να τούς διασκορπίσουν. Και προς στιγμήν έγείρεται ή ύπόνοια συνεννόησεως τών Κεντρικών Έπικρατειών μετά τών συμμάχων των, οι Γερμανοβούλγαροι δε τών Αθηνών τριβούν τα χερα από χαράν, διότι δεν θα πάρομε

ΤΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ

ΤΩΡΑ, που έτελείωσε ο πόλεμος, άξίζει να σάς άνοιξω διάτλατα μερικώς σελίδες, των όποιων τό περιεχόμενον θα κάμη, είμαι βέβαιος, βαθυτάτην κατάληξιν, μολοντί οσα θα παραθέσω εδώ, έξετυλιχθήκαν γύρω μας, χωρίς όμως και να γίνον γνωστά.

Μαζή με τά άλλα γενικά δεινά του πολέμου, δεινά όμως, που τώρα με τό μέγλωμα του Κράτους και τήν ολοκληρωτικήν σχεδόν άποκατάστασιν της Φυλής, μέσα εις τό κορύφωμα της πραγματικότησεως προαιωνιων όνειρων, έλησμονήθησαν ίσως κ' όλα, εγχαμε να άντικρύσωμε χιλια δυό άλλα προβλήματα, που για τόν πολύν κόσμον περνούν άπαράτηρτα ίσως.

Πόσοι τάχα από τούς πρόσφυγας, που άνέβησαν τόν πληθυσμόν των 180 χιλ. κατοίκων εις 500 χιλ. όπως ύπολογίζουν τώρα, εγχαταστάθηντες εδώ, δεν θα είχαν να φάνε; Πόσα παλληκάρια, από έκείνα που έτρεξαν στη φρονή της Μεγάλης Μάνας, δεν θ' άφριναν μαγαζιά, μανάδες, άδελφές, γυναίκες, παιδιά, μορφή χωρίς ψωμί και χωρίς γάλα; Πόσα παιδιά δεν θ' άρρώσθησαν και πόσα θα έμεναν χωρίς γιατρό, χωρίς καμιά περίθαλψη; Πόσες μανάδες και πόσες γυναίκες και πόσες άδελφές θα έμεναν χωρίς δουλειά; Και τί τάχα έγναν τά μορφή και τά νηστια, που ή μανάδες τους, εγχαταλειμμένες στο έλεος του Θεού, έτρεχαν να ξενοδουλεύουν για να τά θρέψουν;

Άλλοτε, στην εποχήν του Κομπογιαννιτισμού, όλα αυτά ήσαν πληγαι μεγάλητερα από τās του Φαραώ, και ήσαν πληγαι, διότι όλη αυτή τή δυστυχία τήν έβλέπαμε γύρω μας. Έβλέπαμε να πετούν άσπλαγχα οι ιδιοκίτητα από τήν φωλιά της τήν μάνα ή τή γυναίκα του παλληκαριού, που έπότης με τό αίμα του τά έδάφη μας, έβλέπαμε της άρρώστιας να πέφτουν και να μάς δεκατίζουν, έβλέπαμε παιδάκια να πεθαίνουν από τήν πείνα, έβλέπαμε προσφυγοπούλες να ζητιανεύουν, κοριτσάια να παραστρατίζουν, οικογένειες να ξεκληρίζονται.

Μά τώρα, για τόν μέγλωτον αυτόν πόλεμον, που δεν ήτο παιγνίδι, τό Κράτος εβρέθη όργανωμένον, ή Πολιτεία ειχε σύστημα δόλοκληρον, μεθοδικόν και με αυτό κατώρθωσε να λύση όλα αυτά τά προβλήματα που ο πόλεμος έγγραφε άλλοτε εις τά περιθώρια των σελίδων του, να άποσοβήση σχεδόν ολοκληρωτικώς αυτές της πληγές και να προστατεύση τήν Δυστυχία και τήν Ανάγκην, όπου παρουσιάζετο.

Ποτέ εις τό παρελθόν ή Πολιτεία δεν άντελήφθη τήν Κοινήν Άνάγκην όπως τώρα, με μίαν κολλοσοσίαν όργανώσιν, πολυσχιδή, δαδαιλώδη αλληθία, εις τήν όποιαν ύποκατεστάθη τό Κράτος, εις τήν όποιαν ένεσαρκώθη ή Δημοσία Άντίληψις. Τό προχειρότερον φάρμακον άλλοτε, ως είδος κατάλασμα ή βεντουζα, ήτο μία έκκλησις με τās ύπογραφάς του Μητροπολίτου ή του Διοικητού της Έθνικής Τραπεζής, ένας πίνας εισφορών, μία έπιτροπή μ' ένα γραφείον και... Άς μήν συμπληρώσω τήν φράσιν μου.

Τήν φοράν αυτήν τό Κράτος έσκέφθη διαφορετικά: Άς προφυλάξω, ειπε καθ' έαυτό, πρώτα τήν οικογένεια και τήν δουλειά του έφένδρον μου από τά νύχια του ιδιοκίτητου και των τυχόν δανειστών του. Δικαιωστάσιν και Ένοικοσιστάσιν. Τώρα άς δούμε τί θα γίνη ή γυναίκα του, ή μάνα, ή άδελφή του, τά παιδιά του. Δεν θέλουν μόνον ένα δεκαδραχμον βοήθημα τήν έβδομάδα. Θέλουν και ρουχαλιάρια, και σκεπάσματα και γιατρούς και φάρμακα, και γάλα και ρύζι και τρόφιμα, θέλουν μιά άγκαλιά στοργική να τά περιβάλλη. Μου χρειάζεται κολοσοσίαν προσωπικόν γι' αυτή τή δουλειά. Άλλά τί προσωπικόν; Ύπαλληλικόν; Άσφαλώς δεν θα γίνη ή δουλειά μου.

Έσκέφθη τότε τό Κράτος να εμπιστευθή τήν Δημοσίαν Άντίληψιν εις ένα όργανισμόν γενικά. Και έθεμελίωσε τό Πατριωτικόν Ίδρυμα Περιθάλψεως, τό όποιον, όπως θα ίδητε, είναι αληθινά ένας από τούς άκρογωνιαίους λίθους, επί των όποιων όρθώθη ή Μεγάλη Έλλάς.

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ

Άς δούμε τώρα πώς λειτουργεί ο κολοσοσίος αυτός μηχανισμός, τόν όποιον έφευρε ο ύπουργός της Περιθάλψεως κ. Σίμος, ο διά τό νόμον 808 και 1172 ίδρυτής αυτού και τόν όποιον τριε εις ζηλευτής άφίβησαν και εύρυθμόν κίνησιν ο πρώτος τροχός του κ. Θρ. Πετιμεζάς Πρόεδρος του.

Π. Ι. Π. — Η επί της οδού Αναθητού Ίερά Στέγη, από τήν όποιαν έξορμή ή Φιλανθρωπία υπό τήν όρειωτέραν μορφήν.

επί της άποκεντρόσεως και ότι, έκτός όλίγιότων έξαιρέσεων, τά πρωτοστατούντα πρόσωπα είναι κυρία της άνωτάτης τάξεως. Εις αυτά τά δύο όφειλεται, μπορεί καινείς να πη, και ή έπιτυχία του σχολού του έως τώρα, διότι έπετέλεσε, όπως θα ίδητε, έλληνικά θάματα.

Φαντασθήτε ένα σωματεϊον από κυρίες, με πρόεδρον, άντιπρόεδρον, ταμία, γραμματέα, συμβούλους, μέλη κ.λ. του όποιου σκοπός είναι να παρέξη έργασίαν εις πτωχούς και άπορους, έπειτα άλλο σωματεϊον πάλιν με ίδιαν διοίκησιν, του όποιου σκοπός είναι να φρονιτίζη τήν ύγεινήν των παιδιών των άπορων τάξεων, με λατρούς, ιατρούς, φάρμακα κ.λ. έπειτα άλλο με φιλανθρωπικόν σκοπόν πάλιν και άλλο, καμμά δεκαριά εν όλω όργανώσεσι αυτοτελείς, όμοιομόρφως συγκεκοτημένες και λειτουργούσας προς έξεπικρέτησον όρισμένου σχολού, όρισμένου κλάδου Κοινωνικής Προνόιας, αι όποια αποτελούν ένα είδος όμοσπονδίας, ένα είδος Κοινωνίας Συλλόγων Φιλανθρωπικών.

Η όμοσπονδία αυτή είναι τό Πατριωτικόν Ίδρυμα Περιθάλψεως, και διευθύνεται από ένα Γενικόν Διοικητικόν Συμβούλιον, πληθύνον του όποιου είναι και ένα Μόνιμον Συμβούλιον Ύγεινής, καθώς και αι άπαραίτητοι διά τήν τρεχούσαν λειτουργίαν του ύπηρεσία, ήτοι ή Γραμματεία, τό Λογιστήριον και τό Ταμείον, εις άς συγκεντρώνται ή έργασία έκάστου τμήματος. Και πάλιν τό σύνολον αυτό τελεί υπό τήν δικαιοδοσίαν του Ύπουργείου Περιθάλψεως.

Ο σκοπός του είναι κυριολεκτικώς ίερός. Παρέχει παντός είδους συνδρομήν και περιθάλψιν εις στρατευόμενους και τās οικογενείας αυτών, εις παθόντας έξ Έθνικών λόγων ή θεομηνιών, εις άπορους, άσθενείς, άνατιχούς και εις άρροστατέουσας γυναίκας και παιδιά.

Οί πόροι του — λέγει ο νόμος 808 — είναι: α') Έπιχορήγησις του Δημοσίου, β') Έτήσια εισφορά, ιδιωτών, σωματείων, δημοσίων ή ιδιωτικόν ιδρυμάτων, μονών, δήμων, κοινοτήτων και παντός εν γένει νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού Δικαιου, γ') Τό προϊόν δημοσ. έράνων, άδειά του Ύπουργείου Περιθάλψεως, δ') Δωρεά, κληροδοσία και κληρονομία, ε') Πάν έσοδον εκ της διαχειρίσεως της περιουσίας του και πās άλλος πόρος όριζόμενος δι' έκδικού νόμου.

Δυστυχώς οί πόροι του εν τή πραγματικότητι έως τώρα ήσαν μόνον αι τακτικά και έκτακτοι έπιχορηγήσεις του Κράτους, οι έρωσι που ένηργήθησαν πέρσει και έλάχιστα πράγματα από δωρεάς.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΔΡΑΣΙΣ

Όπως έχει καταστήσει σήμερα τό Πατριωτικόν Ίδρυμα, με τά Τμήματά του, με τās Κεντρικές και τās Κιριές του, που έτρέψωσαν στη τελευταία φωλίτσα για να βρούν τή Δυστυχία, τή Γδύμνια με τήν Πείνα, να της περιθάλψουν, διδαι τήν εικόνα ενός πελωρίου κτιπαδιού, του όποιου τά πλοκάμια, όχι για να άπομυθήσουν, άλλα για να σταλάξουν τήν άνακούφιση, άγκάλιασαν στοργικά όλη τήν άπορη ταξί, φθάνουσα έως τό τελευταίο σπατα και εις τās έπαρχίας άκόμη.

Κεφάλι του τεραστίου αυτού όργανισμού είναι τό Γενικόν Διοικητικόν Συμβούλιον, τό όποιον σήμερα αποτελούν — κατά τό πρώτος έτος της ίδρυσεως του Πρόεδρος ήτον ο κ. Έμ. Μενάκης, άποσπυθεις κατόπιν και γενόμενος Έπίτιμος Πρόεδρος — οί κ.κ. Θρ. Πετιμεζάς, καθηγητής του Πανεπιστημίου, ως πρόεδρος, Γεω. Δοσιδής, άντιπρόεδρος, αι κυρία Ραλλού Κυριακίδου, Έλ. Ναζών, Άλ. Τσάσου, Έλ. Άρσινουπούλου, Άσπασία Μουτσουπούλου, Έλένη Δαμάλη, Ιουλ. Βάμβα, Έλευθερία Βουρλούμη, Νίνα Φωκά και οι κ.κ. Πετ. Μαζαράκης, Διευθυντής του Ύπουργείου Έσωτερικών και Άναστ. Παναγιωτοπούλου, Δήμαρχος Πείραις, σύμβουλοι. Τούτου μετέχει ως Σύμβουλος-Ίατρος και ο κ. Άπ. Λοκιάδης, εις όν όφειλεται πάσα ή έπιστημονική άντίληψις από Ίατρικής άπόψεως και ένεργεια, καθώς και ο Γεν. Γραμματέας του Ίδρυματος κ. Ι. Τασούλης, ως Γραμματέας του Δ. Συμβουλίου.

Με τήν έκτασιν, που έχει πάρει τό Ίδρυμα και τήν δράσιν που άνέπτυξε, καταντά ένα δόλοκληρον Ύπουργείον. Και όμως δεν θά ίδητε εις τήν κεντρικήν διοίκησιν του, όπου καταλήγουν όλα αι έργασια των Τμημάτων του, ούτε τμήματα και κόντρα τμήματα, ούτε διευθύνσεις, ούτε αυτοκόνητα και γραφομηχανές εις συστοιχίαις, ούτε τήν Λεωναίαν Ύδραν — Γραφειοκρατίαν, άλλα μιά άπλότητα, ή όποια, αληθινά, καταπλήσει, διότι εις όλα προφθάνει και είναι ένήμερος. Όλα τά έχουν άπλοποίηση έκεί μέσα με σύστημα, λιτότητα, που θα έπρεπε να εφαρ-

Π. Ι. Π. — Γυναίκες που θέλουν να ξενοδολεύουν για να φέρουν τα παιδιά τους...

μοσθή εις όλους τους δημοσίους κλάδους. Μία Διεύθυνσις, μία Γραμματεία υπό τον κ. Ι. Τασούλην με ελάχιστον προσωπικόν, ένα Λογιστήριον υπό την Διεύθυνσιν του κ. Σολ. Συρροπούλου...

Η υπηρεσία κινείται με ακρίβειαν ώρολογίου και όλα διεκπεριούνται ταχύτατα, χωρίς να τρέχουν, χωρίς να σαστίζουν, χωρίς να ψευτολαχανιάζουν...

Το αυτό συμβαίνει και με τα εντάλματα πληρωμών. Τόσον έχει απόλοποιηθή και αυτή η διαδικασία, ώστε ο μαργκός ή ο έμπορος παραδίδουν την εργασίαν του...

Όλα αυτά τα έχει αντικαταστήσει ή οφελέσει της Γραμματείας, ή εισυνηδησία του Λογιστηρίου και ή αγρύπνια του γέφυρο-κερδέρου Συμπούλου...

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΤΩΧΩΝ

Ας έλθωμεν τώρα εις τα Τμήματά του, έκαστον τών οποίων είναι ένα Κέρας Αμάλθειας διά τας άπορων τάξεις.

Είναι ένα από τα τμήματα, που έχουν την περισσότερη δουλειά. Φαντασθήτε σε μια άχανη Αθήνα να ξετρικιάνουν, όχι τους ζητιάνους...

Κάθε μία κυρία-μέλος του τμήματος έπηρεε μία από της 50 ένοριες της πόλεως και την έχει υπό την διαρκή αντίληψίν της.

Και έπειτα από την αναζήτησιν αυτήν της Ανάγκης, μία έκθεσις εις το Δ. Συμβούλιον διά τα περαιτέρω. Αλλά τα περαιτέρω είναι παροχή χρηματικού βοηθήματος, εισήγησις εις νοσοκομείον, νοσηλεία κατ' οίκον...

Πρόκειν δέ να μάθετε ότι κάληδες δέν περνούν στής Κυρίες. Τους καταδιώκουν άμειλίκτως και είναι άγρυπνες.

Ακούστε τώρα να μιλήσωμεν λίγο τα λάλα νούμερα: Κατά το 1917, από τον Ιούλιον, το Τμήμα αυτό διεκόμισεν και εισήγαγε εις διάφορα νοσοκομεία 87 εν όλω άσθενείς...

Σωτηρίαν. Έχορήγησε επίσης διά του Λαϊκού Φαρμακείου 5,067 δρ. φάρμακα, 2,746 δρ. κλινοσκεπάσματα και φανελλας, και 58,000 δρ. εις βοηθήματα.

Αυτά έως τον Ιανουάριον του 1918. Φυσικά του 1918, δηλαδή ενός ολοκλήρου έτους ο άπολογισμός, είναι ογκωδέστερος. Ακούσατε τον: Εις την Σωτηρίαν εισήγαγε 170 άσθενείς και εις τα άλλα νοσοκομεία 361 και έπλήρωσε δι' αυτούς εν όλω 154,270 δρ.

Έχει δέ, σημειώσατε, το τμήμα αυτό επτά λαϊκά ιατρεία, εκ τών οποίων ένα εις τόν Παγκράτι, ένα εις την συνοικίαν Άγ. Δανιήλ, ένα εις τόν παλαιόν Άγ. Κωνσταντίνον, ένα εις την Πλατείαν Άβυσσινίας και πέντε πρό έτους εις τόν Πειραιά.

Ας ακούσωμεν τώρα και τόν Άπολογισμόν τών Ιατρείων του: Κατά το ως άνω έτος 1918 εις τόν Άγ. Δανιήλ προσήλθον 5394, εις τόν Άγ. Κωνσταντίνου 3155 και εις τόν της Πλατείας Άβυσσινίας, όπου έγιναν και 250 μικροεγχειρήσεις, 2686.

Τού 1919 ή απόδοσις είναι μεγαλήτερα. Εις νοσοκομεία εισήγαγε 461 άσθενείς και 110 εις την Σωτηρίαν, κατασκεύασε δέ 16 όρθοπεδικά μηχανήματα. Τα δέ Ιατρεία του: Εις τόν Παγκρατίου προσήλθον 5352 και 160 μικροεγχειρήσεις, εις τόν Άγ. Δανιήλ 406, εις τόν Άγ. Κωνσταντίνου 2789, εις τόν της Πλατείας Άβυσσινίας 2780, τής Πλατείας Τούτοτος, όπερ ήρχισε να λειτουργή από τόν Μάιον 6209 και έπλήρωσε εις νοσοκομεία 272.897 δρ., εις δέ τήν Σωτηρίαν, 147.897. Εις δίδακτρα κατέβαλε 2.517 δρ. εις κλινοσκεπάσματα, 1.172 δρ. εις χρημ. βοηθήματα 78.630 δρ., εις 585 κιβώτια γάλακτος δρ. 56,904 και εις 8848

Π. Ι. Π. — Ντεμοναζέλλες και Κυρίες, πολύ καθώς πρέπει, κόβουν λεγέττες για νεογνά, ειδη ήματιού Νοσοκομείων και Ιδρυμάτων διά το τμήμα ήματιοθήκης.

δρ. ρύζι δρ. 27,128, ήτοι εν όλω 480,819.70 δρ. και εις τόν Πειραιά 69,283 δρ.

Αφ' ετέρου το Λαϊκόν Φαρμακείον του έξετέλεσε έως τώρα 60,000 συνταγάς, αν άγαπάτε. Και δύναται τις να ειπή ότι το ζήτημα της ιατρικής περιθάλψεως τών άπορων τάξεων, το όποιον άλλως θα έξηρηάτο από τήν φιλανθρωπίαν του ιατρού και τήν άτομικήν εν γενεί πρωτοβουλίαν, έλύθη τελείως, χωρίς ούτε ο Δήμος, ούτε τα έπαγγελματικά σωματεία, όν μέλη περιθάλπονται υπό του Πατριωτικού Ιδρύματος, να εισφέρουν τίποτε.

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ

Άλλο τμήμα αυτό. Πρόεδρος του ή Κυρία Έλ. Νάζου, διαδεχθείσα την κατά το πρώτον έτος κυρίαν Βιργινίαν Έμ. Μπενάκη, Άντιπρόεδρος ή κυρία Άθηνά Σοφρανοπούλου και Σύμβουλοι αϊ κυρία Κ. Ψάλλη και Έλλη Μυλωνά.

Είχε συστήσει δύο Κεντρικά Συσσίτια ένα παρά το Βαρβάκειον και ένα εις τήν Πλάκα. Άλλ' είχε εν λειτουργία και Διανεμητήρια, ένα εις τήν Λαχαναγοράν, ένα εις τήν Γαργαρέταν, ένα εις τα Πατήσια, ένα εις τήν Βάθειαν, ένα στο Κολωνάκι και ένα εις τόν Άγιον Φίλιππον, εις τα όποια διένεμον μερίδας φραγών, παρασκευαζομένων εις τα Κεντρικά αντί 30 λ. κατά μερίδα κρέατος και 20 λ. τα νηστήσιμα.

Τα Συσσίτια αυτά και Διανεμητήρια έλειτούργησαν από της 15 Νοεμβρίου 1918 έως της 2 Άπριλίου 1919 και έχορηγήσαν κατά το διάστημα αυτό 467,297 εν όλω μερίδες. Τώρα, αφ' ής έπαυσον ή ανάγκη, άργούν, τας δέ έγκαταστάσεις των χρησιμοποιεί το Υπουργείον Περιθάλψεως διά προσφργικάς ανάγκας.

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

Από τα σπουδαιότερα το τμήμα αυτό. Και πολύπλοκος ο όργανισμός και ή δράσις του.

Σκοπός του να μεριμνή διά τήν υγιεινήν τών λαϊκών τάξεων. Πρόεδρος του ή κυρία Σμαράγδα Δημαρά, διαδεχθείσα την πολλάς υπηρεσίας παρασχούσαν κυρίαν Έλ. Δαμαλά, Άντιπρόεδρος ή κυρία Μίνα Λόντου, Γραμματευσ ή κυρία Εύδοκία Άθανασούλα, διαδεχθείσα άλλην

πολύτιμον ύπαρξιν, τήν κυρίαν Τριανταφυλλίδου, Ταμίας ή κυρία Αίμ. Ζαφίρη και Έφοροι ή δεσποινίς Μαρίνα Διομήδους, ή κυρία Έλένη Τρικοπιτή και ή κυρία Εύφη Νικολαίδου. Το τμήμα αυτό έχει και Έφορον-Ιατρόν, Διευθυντήν της Μαθητικής Πολικινιακής του, τον κ. Έμ. Λαμπταδάριον, τμηματοάρχην της Σχολικής Υγιεινής εν τώ Υπουργείω της Παιδείας και τέσσαρας ιατρούς διά τα τέσσαρα τμήματα του άτινα λειτουργούν εντός του Κεντρικού Καταστήματος, ήτοι το Χειρουργικόν με τόν κ. Τσακούλουν εν τή κεφαλή, το Παθολογικόν με τόν κ. Πέπαν, το Όφθαλμολογικόν με τόν κ. Φασαρέλην και το Όδοντολογικόν με τόν κ. Φωτιάδην.

Πρόκειν να σταθίτε καμιά φορά κατά της 3 έως της 5 το άπόγευμα εκεί εις τήν άνηφορία της όδου Λυκαβητού, διά να ίδητε τί γίνεται και πόσα παιδιά και πόσες μανάδες του λαού μπαινοβγαίνουν εις τήν ύπ' άριθ. 29 πόρτα.

Από 1 Νοεμβρίου 1917 έως 31 Όκτωβρίου 1918 ένοσηλεύθησαν εν όλω 3238 μαθητά, ήτοι 1039 εις το Παθολογικόν, 939 εις το Όφθαλμολογικόν, όταν έμάστιζε τήν πρωτεϊούσαν ή όφθαλμία, 933 εις το Όδοντολογικόν και 327 εις το Χειρουργικόν. Κατά δέ το 1918-1919 ένοσηλεύθησαν 1415 εν όλω μαθητά, εκ τών οποίων 724 εις το Παθολογικόν, 316 εις το Όφθαλμολογικόν, 146 εις το Όδοντολογικόν και 229 εις το Χειρουργικόν.

Και πάλιν από τόν Ιούλιον έως τόν Σεπτέμβριον του 1919 ένοσηλεύθησαν εν όλω 176 μαθητά, εκ τών οποίων 82 εις το Παθολογικόν, 59 εις το Όφθαλμολογικόν και 35 εις το Χειρουργικόν.

Εις το τμήμα αυτό λειτουργεί και Ηλιοθεραπευτήριον, εις το όποιον από 1 Μαρτίου έως 31 Όκτωβρίου 1919 έφοίτησαν 95 παιδιά πάσχοντα από χοιράδων, φυματιώδη άδενίτιδα και χειρουργικάς φυματίσεις. Έκ τούτων το εν τέταρτον ίάθησαν εντέλως, επί δέ τών λοιπών χοιραδικών περιπτώσεων παρατηρήθη σημαντική βελτίωσις.

Επί πλέον το τμήμα αυτό έφήρμοσε και τήν Θαλασσοθεραπείαν Είκοσι μαθητά, που είχαν ανάγκην θαλασσίαν λουτρών, έπηρεαν 398 λουτρά.

Έλειτούργησαν και διαιτητικά συσσίτια προς συμπλήρωσιν της τροφής των, κατά τα όποια παρείχτο εις τους τροφίμους γάλα, ρύζι και φιδές.

Π. Ι. Π. — Διανομή Γάλακτος και Γαλακτοχού αλεύρου από το τμήμα πτωχών.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Πρόεδρος του τμήματος αυτού είναι ή κυρία Έλ. Παντεμαλή, Άντιπρόεδρος ή κυρία Ραλλού Κυριακίδου, Γραμματευσ ή κυρία Έλ. Μυλωνά, Ταμίας ή κυρία Πηνελόπη Παπά και Σύμβουλοι αϊ κυρία Άννα Θεοδοροπούλου, Βέρθα Λέκκα, Εύφη Νικολαίδου, Μ. Μαργαζού, Έλ. Γεωργακοπούλου, Φανή Τσάτσου, Άγγελ. Χατζοπούλου και Κατ. Βλασσοπούλου.

Πολυσχιδής και ιερά αυτόχρομα ή δράσις του, που κατανή το Τμήμα αυτό αληθινός θησαυρός. Έκτός τών φροντίδων, άς καταβάλλει διά τήν ύγιαν των μικρών άπορων, κυρίως έστρεψε τήν προσοχήν του εις τήν άγωγήν και τήν πνευματικήν τώνισιν τών λαϊκών τάξεων, παρασκευάζον τόν μαθητήν του σχολείου.

Έκ παραλλήλου διανέμει ρουγαλάκια, κλινοσκεπάσματα και τροφήν εις τα ήπια και τα παιδιά του, καταβάλλει δέ έξ ίσου προσταθείας διά τήν προστασίαν της άπορον μητέρων, ή όποια είναι ύποχρεωμένη να ξενοδολεύη για να θρέψη τα παιδιά της. Προς τοιούτο διατηρεί τρία λαϊκά νηπιαγωγεία, ένα παρά τόν Άγιον Νικόλαον, στα Πενυκία, άλλο παρά τήν Άγίαν Τριάδα και τρίτον στού Μακρυγιάννη, εις τα όποια, ώργανωμένα κατά το Φροβελιανόν σύστημα, με όλα τα απαραίτητα μέσα και με ειδικά νηπιαγωγούς διημερεύουν τα άπορα παιδιά, διδάσκονται στοιχειώδεις γνώσεις, μαθαίνουν χορούς, τραγουδάκια, γυμνάζονται, παίζουν, συσσιτούν, λαμβάνοντα ειδικήν τροφήν, συνειθίζον ν' άγαπούν το σχολείο και πέρνουν τέτοια κατάρτιση, ώστε ή διευθύτρια του Δημ. Σχολείου τών Πενυκιάων, πέρσει, έσπευσε να συνηραή τας νηπιαγωγούς του Άγ. Νικολάου, διότι τα παιδιά που προσήλθον από το Λαϊκόν Νηπιαγωγείον του ήσαν άνώτερα πνευματικάς και ψυχικάς τών άλλων.

Ίδείτε και τόν άπολογισμόν των: Εις το β' νηπιαγωγείον κατά το 1917-18 έφοίτησαν 110 ήπια, κατά δέ το 1918-19 έφοίτησαν 70. Εις

το της Άγ. Τριάδος, ιδρυθέν τόν Ιούλιον 1918, ενεγράφησαν διά το 1918-19 εν όλω 150 παιδιά και το 1919-20 120.

Την άνοιξη του 1918 το Τμήμα ίδρυσε το πρώτον Παιδικόν Άσυλον, εις τα Άποδυτήρια του Σταδίου και πρό τινων μηνών άλλο ένα εις τήν όδον Καρόλου, κυρίως για τα παιδιά των έφεδρων.

Δέν είχε πεία να σκοπισθή ή μάνα, που ο άνδρας της έτρεξε στο μέτωπο, κι' αυτή έπρεπε να δουλέψη, ούτε ο πολεμιστής που θ' άφήση τα παιδιά του ή οι συγγενείς του πεσόντος. Η μάνα, που έφευγε το πρωί από το σπίτι της για να πάη να βάλη μπουγάδα στής κυρίας Κ. περνούσε το πρωί από το Άσυλο και άφανε το παιδί της, για να το πάρη το βράδυ, που, πεθαμένη από τήν κόυρασι, δέν θα είχε ούτε μαγειρέψη, να το πάρη όμως καλοταϊσμένο, χορτάτο, μαθημένο με δυώ τραγουδάκια, ένα χορό, λίγους τρόπους, εύχαριστήμενο, άλλα και προετοιμασμένο μεθοδικά για το σχολείο. Και ο έφεδρος, που έμάγετο εκεί έξω ή που έπεφτε, είχε εμπιστευθή σε καλά και πονετικά χέρια το σπλάγνο του.

Το 1918-1919 εις το Α' άσυλον έφοίτησαν 120 παιδιά και το 1919-1920 100, εις δέ το της όδου Καρόλου φοιτών 130 παιδιά.

Κάθε νηπιαγωγείον και κάθε άσυλον μαγειρεύει χωριστά και ή μικρή του πελατεία τρώγει τρίς της ήμέρας άμυλώδη, σόδα, σταφίδες, γάλα, ρύζι και κρέας, τας δέ εορίας τους δίδουν περισσότερον κρέας και γλυκίσματα.

ΤΜΗΜΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΒΡΕΦΩΝ

Περιλαμβάνει ολόκληρον ιατρείον, έγκατεστημένον εις το Δημοτικόν Βρεφοκομείον, ευγενεί παραχωρήσει τού αδελφού του και τού ρέκτου διευθυντού του κ. Ν. Κυριακού, το όποιον έλειτούργει τας πρώινάς ώρας, και συμβουλευτικόν Σταθμόν, ο όποιος έλειτούργει το άπογευμα.

Ήρχισε ή λειτουργία του από τόν Ιούλιον του 1917 και προσήλθον 50 παιδιά κατ' άρχας. Τώρα πνίγονται στη δουλειά και κυρίες, ιατροί και υπάλληλοι εργαζονται όλην τήν ήμέραν.

Χάνει κανείς το μυαλό του εκεί μέσα και θαμνάει τήν αυταπάρνησιν τών κυριών, που από το πρωί έως το βράδυ στεκούν εκεί άφοσιωμένα εις το έργον των.

Θά περάση ή μάνα με το παιδί της το άρρωστο, θά της το γδύσουν οι βοηθοί, θά το ζυγίσουν, θά το εξετάσουν οι ιατροί, θά τού γράψουν τα φάρμακα, τα όποια θα πάρη από το Λαϊκόν Φαρμακείον και τήν τροφήν του, τήν όποιαν, με ένα δελτίον, εκδιδόμενον από τας κυρίας, θά τού δώση ή Άποθήκη, δηλαδή γάλα, άλευρον γαλακτοχού και όρυζαν. Κάθε τόσο δέ παρακολουθούν τήν σωματικήν ανάπτυξιν τών μικροσκοπικών των πελατών οι ιατροί.

Το 1918 προσήλθον και έτυγον περιθάλψεως 323 παιδιά, το δέ 1919 προσήλθον 3185, εκ τών οποίων 62 εισήχθησαν εις διάφορα νοσοκομεία και μόνον 60 αποιωτήρια έξεδόθησαν. Αφ' ετέρου το 1918 έπέρασαν από τόν Συμβουλευτικόν Σταθμόν 2,370 παιδιά και το 1919, έπέρασαν 935.

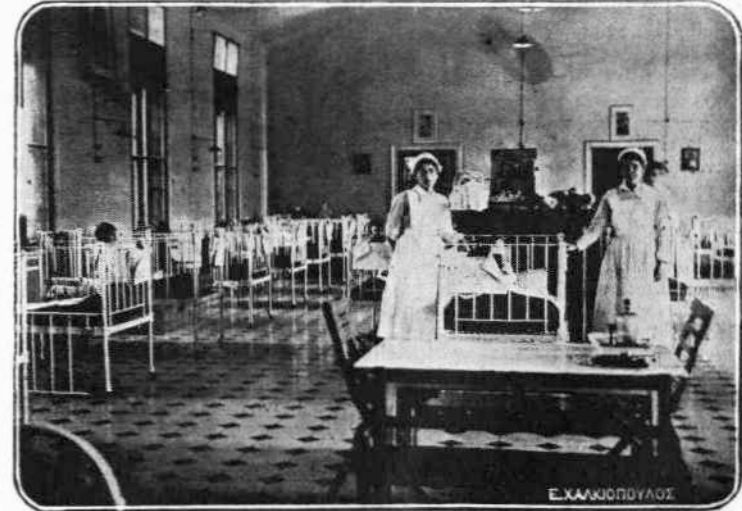
Πρόεδρος του τμήματος τούτου είναι ή κυρία Θεοδώρα Τσάτσου, Άντιπρόεδρος ή κυρία Ιουλία Μάνθου, Γραμματευσ ή κυρία Φωφό Κολοκοτρώνη και Ταμίας ή κυρία Σμαράγδα Βασιλείου.

ΤΜΗΜΑ ΥΓΕΙΩΝ ΒΡΕΦΩΝ

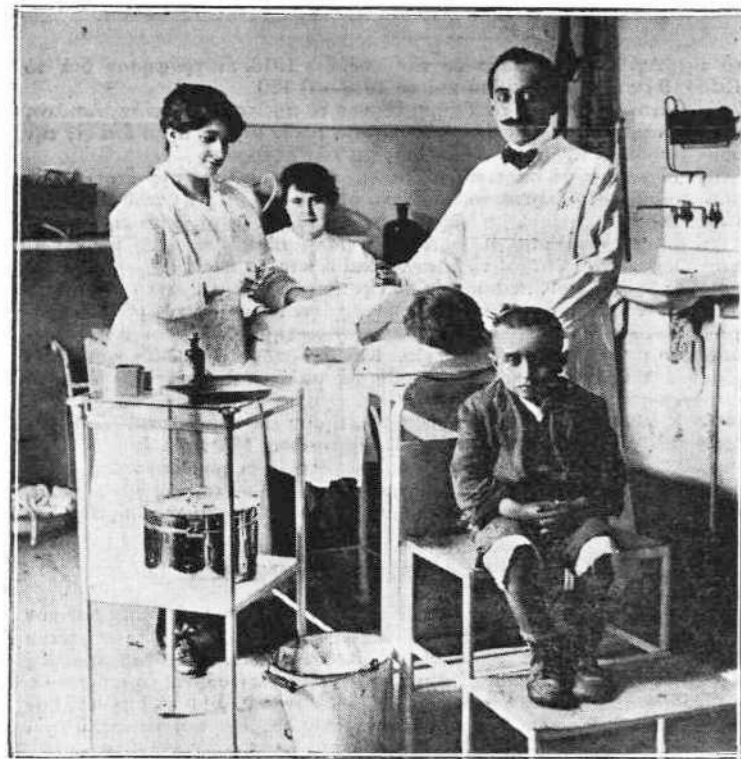
Πρό τινος ο Συμβουλευτικός Σταθμός άπεχωρήσει του Τμήματος Άσθενών Βρεφών και άπετέλεσε ίδιον Τμήμα, τού τών Υγειών Βρεφών από τόν Ιανουάριον του 1919, κατά το ύπόδειγμα του Άμερικανικού Έρυθρού Σταυρού, του όποιου σκοπός είναι ή προστασία της βρεφικής ήλικίας, ή πρόληψις τών νόσων και κινδύνων αυτής, ή καθοδήγησις τών μητέρων και ή παροχή γάλακτος και ένδυμάτων.

Ο Άμερικανικός Έρυθρός Σταυρός ανέλαβε τας δαπάνας του Τμήματος αυτού δι' εν έτος, διέθεσε μάλιστα και ως διευθύντριαν μίαν Άμερικανίδα, ήτις ώργάνωσε τήν υπηρεσίαν κατά ιδικόν του σύστημα, τώρα δέ στέλλει και νοσοκόμην Άμερικανίδα.

Φαντάζεσθε βέβαια τί εργασία γίνεται. Βρεφοκόμοι επισκέπτονται τα άπορα σάτια και έλέγχουν, καθοδηγούν, παρακολουθούν πώς αναπτύσσονται τα παιδιά υπό έποψιν καθαριότητος, υγιεινής κ.λ. Και εκεί που άλλοτε εβλέπατε παιδιά να κλιάνται στον βούρκο και να τρώνε μέσα

Π. Ι. Π. — Ίδετε τήν ώραιαν αίσθησαν του Νοσοκομείου τών Παιδων, όπου εκατοντάδες παιδιά τόν χρόνο εύρίσκουν τήν σωτηρίαν των.

Π. Ι. Π. — Ένα από τα σπουδαιότερα τμήματά του είναι το της Υγιεινής το όποιον έχει συστήσει την Μαθητική Πολυκλινικήν. Εξ τίν εικόνα μας φαίνεται το χειρουργικόν τμήμα.

στά χώματα, τώρα βλέπετε τη μάνα του λαού να τηρή κάθε συνήθη υγιεινής.

Χίλια παιδιά τώρα είναι υπό την επίβλεψιν του Τμήματος, εκατόν δέ μητέρες την ημέραν έρχονται από τα περίχωρα και ζητούν συμβουλίας από τον παρά το Βιοβίαιον σταθμόν του.

Ο κυρίως ιδρυτής του τμήματος αυτού, ο Αμερικανικός Έρυθρος Σταυρός το έπεισεν το τμήμα αυτό με μίαν δωρεάν αληθινά Αμερικανικήν. Ακούσατέ την: 500 κιβώτια μαριμελίδα, 20 σάκκους ζαχαρώδους, 10 κιβώτια λαρδί, 2 βαρέλια άλάτι, 3 βαρέλια κακάο, 15 σάκκους συμμιγδάλι, 20 κιβώτια σαπούνι πολυτελείας, 30 κιβώτια κοινό σαπούνι, 4 βαρέλια κρέας, 30 σάκκους άλευρι, 1 κιβώτιον μέ μωσφοράκια, 3 κιβώτια μέ πελερίνες, 700 φορηματιάκια, 1 κιβώτιον ποδίτσες, 1 δέμα μέ ύφασμα λευκό και 1 δέμα μέ χρωματιστό.

ΤΜΗΜΑ ΙΜΑΤΙΣΘΗΚΗΣ

Μέσα εις το Κεντρικόν Κατάστημα του Π. Ίδρύματος λειτουργεί και το Τμήμα Ιματιοθήκης, το όποιον παρουσίασεν επίσης ζωηροτάτην δράσιν.

Από την στιγμήν που έκρηξήθη η επιστράτευσις ήρχισε να παρέχθι έργασίαν εις συζύγους των έφένδρων. Κυρίαί και δεσποινίδες της εκλεκτής τάξεως έκοπτον και έφαρπτον και έτοιμάζαν έσώφρονα διά τους τραυματίας και άσθενείς του πολέμου, διά των Αμερικανικόν Έρυθρόν Σταυρόν, διά το Έμπειρικειον Άσυλον, διά το Νοσοκομειον των Παίδων κ.λ.

Έκ παραλλήλου παρεσκεύαζαν λεγέττες διά το Τμήμα των Πτωχόν. Από κάποιον έργανον που ένήργησε το Τμήμα των Πτωχόν κατεσκευάσε η Τμηματική ποδιές, φορηματία, άσπρόροχη, μιλούζες ιατρών και νοσοκόμων, πετσέτες συσσιτίων.

Από 1 Αύγουστου 1917 έως 1 Οκτωβριου 1919 κατεσκευάσε έν όλω 1950 τεμάγια μέ ύλικόν άξίας 5652 δρ. Κατά το αυτό διάστημα κατεσκευάσε 6991 βρεφικά είδη μέ δαπάνην 7137 δρ. δέματα πτωχόν διανεμηθέντα δωρεάν 433, κουνουπιέρες και καλύπτρες του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού 2188.

Επίσης εξέτελεσε και άλλας παραγγελίας Κυριών-νοσοκόμων, ήτοι σταυρούς κ.λ., όταν δέ αίτησι του Υφυπουργείου της Υγιεινομίας ένεργήθη έργανος διά τα θήματα της Μ. Ασίας και συνελέγησαν 12.462 δρ. μέ αυτάς και τινας μικροδωρεάς κατεσκευάσε το Τμήμα 3220 τεμάγια, 1801 δέ τεμάγια διά την Ανατολικήν Μακεδονίαν εκ δωρεών και έράνων, άξίας 13,000 δρ.

ΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ Π. ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Όταν ο Τούρκος έγονάτισε το Π. Ίδρυμα ώργάνωσε πρώτον μίαν άποστολήν, ήτις υπό τον Πρόεδρόν του κ. Θρ. Πετμεζάν και εκ της κυρίας Παντεμαλή και του Ιατρικού Συμβούλου κ. Δοξιάδη, έστεισε εκεί έφωδιασμένη μέ χήματα, ρούχα, τρόφιμα, γάλα, καφέ, ρύζι, ζάχαρη, βιβλία κ.λ., να παράσχη βοήθειαν εις τους έπί τόσα έτη ύποστάνας τά πάνδεινα αδελφούς μας.

Επίσης απέστειλε βοήθειαν εις Μάκρην και Άλικαρνασσόν, ένα δέ μήνα πριν άποθίβασθι ο στρατός μας εις Σμύρνην, έκαμεν άλλην άποστολήν εκ των κυριών Κυριακίδου, Καμίρα, του κ. Αμπαδαρίου, Έφόρου-Ιατρού και των κ.κ. Β. Μελά και Α. Μελά, υπό τον κ. Π. Μαζαράκη, εκ των του Δ. Συμβουλίου του, ως Πρόεδρον, ήτις περιήλθεν όλην σχεδόν την Μ. Ασίαν και έστειρε παντού την άνακούρισιν.

Ίδετε μερικά νοήμερα: Η εις Άλικαρνασσόν άποστολή έστοίχισεν

εις το Π. Ίδρυμα 49,821.55 δρ., η εις Μάκρην 69,474.15 δρ., η εις Σμύρνην 932.132.80 δρ. και η εις Κωνσταντινούπολιν 1,201.234.65 δρ., έξ ών 600 χιλ. δρ. εις ρούχα. Έν όλω δηλαδή αι άποστολαι αύται του έστοίχισαν 2,252,663.15.

Διά τας άποστολάς αύτάς το Τμήμα της Ίματιοθήκης κατεσκευάσε και ήγόρασε ένδύματα άνδρών, γυναικών και παιδιών, κουβέττας παπουτσια κ.λ. άξίας 109,422.15 δρ.

Πρόεδρος του Τμήματος αυτού είναι η κυρία Ίουλίτα Βάμβα, Αντιπρόεδρος η κυρία Αικ. Δρόσου, Γραμματέας η κυρία Εύτέρπη Κέπετζη, Ταμίας η κυρία Εύαγγ. Οικονομου και Έφορος η κυρία Ραλλού Ευδάκη.

ΤΜΗΜΑ ΕΥΡΕΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τί γίνονται όμως η άπορες γυναίκες, σύζυγοι έφένδρων κ.λ. που θέλουν να έργασθουν για να ζήσουν αυτές και να θρέψουν και τα παιδιά τους; Έπρονόση και γι' αυτές ο οργανισμός του Πατριωτικού Ίδρυματος. Χωριστόν τμήμα μέ πρόεδρον την κυρίαν Αικ. Φωστρηοπούλου, Αντιπρόεδρον την κυρίαν Αθ. Σταθατου, Γραμματέα την κυρίαν Μαρίαν Μάνου, Ταμίαν την κυρίαν Πην. Πανουργιά και Συμβούλον την κυρίαν Ελένη Μυλωνά, έχει ως άποστολήν του να έξευρισκη θέσεις και έργασίαν εις όλους που θέλουν να δουλέψουν.

Έχουν ειδικόν γραφειον, το όποιον φροντίζει να εύρισκη θέσεις εις γραφεία, καταστήματα, σπιτια και οικογενείας και της τοποθετεί ως ταμίας, οικονόμους, καμαριέρες, μαγειρίσες, μπουφετιέρες, ως κοινές ύπηρετίες κ.λ. Τόσην δέ φροντίδα καταβάλλουν εις το ζήτημα αυτό, ώστε τας παρακολουθούν και όταν έργάζονται και συντάσσουν τακτικά έκθέσεις.

Εις το τμήμα αυτό ιδρύθη και σχολή Ταμιών καταστημάτων, εις το όποιον κορίτσια και κυρίες, που θέλουν να εύρουν θέσιν εις έμπορικόν ή έργοστάσιον ή γραφειον μαθαίνουν στοιχία διαχειριστικής από τον Διευθυντήν του Λογιστηριου του Ίδρυματος κ. Σολωνα Συρμπουλον, δωρεάν.

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

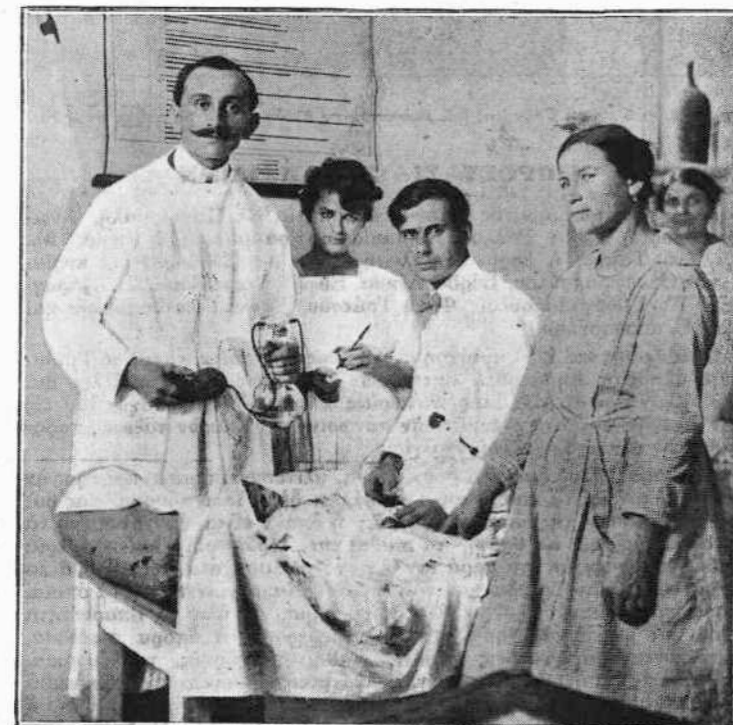
Άλλ' είναι και γυναίκες άποροι που ζοϋν από την βελόνα τους. Φροντίζει λοιπόν και γι' αυτές το Ίδρυμα. Ειδικόν τμήμα μέ Πρόεδρον την κυρίαν Φανήν Μηταωτή, Αντιπρόεδρον την κυρίαν Εύαγγελίαν Π. Γκίνη, Ταμίαν την κυρίαν Μαρ. Βαρολάη, Γραμματέα την δεσποινίδα Οικονομου, Έφορον την κυρίαν Αβέρωφ και Συμβούλους τας κυρίας Πόπην Γρυπάρη, Λουκίαν Ζαίμη, Εύαγγελίαν Έφρασίου, Χρυσήδα Στεφάνου, Ροζαν Ζυμβρακάκη, Λουκίαν Νεγροπόντη και Ταρσίν Μαρίνου είναι εις άμεσον συνενόησιν μετά της Έπιμελητείας Στρατου και παραλαμβάνουν εις μεγάλας ποσότητας ύλικά, τά παραδίδει προς ραφήν εις τας γυναίκας που του ζητούν έργασίαν, αντί όρισμένης τιμής κατά τεμάχιον και κατόπιν τά παραδίδει έτοιμα, ραμμένα εις τας στρατιωτικας άποθήκας.

ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΠΑΙΔΩΝ

Λειτουργεί και Νοσοκομειακόν τμήμα μέ Πρόεδρον τον κ. Ίω. Δροσόπουλον, Αντιπρόεδρον την κυρίαν Ελένην Δαμαλά, Γραμματέα την κυρίαν Σμαράγδαν Βασιλείου, Ταμίαν την κυρίαν Εύφρ. Νικολαίδου και Συμβούλους τας κυρίας Ελένην Πολιτάκη, Αιμ. Καντά και Κλ. Αθανασάκη.

Εις το Τμήμα αυτό ύπήχθη και το παρά το Γουδι Νοσοκομειον των Παίδων «Άγια Σοφία», εις το όποιον διακομίζονται και νοσηλεύονται τά υπό των οικειών τμημάτων άνευρισκόμενα άρρωστα από παθολογικά νοσήματα παιδιά.

Το ξερόμε όλοι το Νοσομειον των Παίδων. Λειτουργεί θαυμάσια,

Π. Ι. Π. — Κάτω εκεί εις το Βαρβακειον, όπου λειτουργεί ο Βρεφοκομικός Σταθμός του Π. Ι. Π. από το πρωί έως το βράδυ εξετάζουν τα παιδιά του λαού οι Ιατροί και παρακολουθούν την ανάπτυξήν των.

δεχόμενον κάθε τόσο στης στοργικής του πτέρυγες τά άρρωστα παιδιά, τά όποια έχουν εκεί κάθε περιποίηση, που δεν την έχουν ατά σπιτια τους και κάθε επιστημονική συνδρομή, μέσα εις της θαυμάσιες σάλες του, μ' ένα πλουσιώτατον προσωπικόν, μέ έφημερευόντας Ιατρούς και νοσοκόμους, μέ άφθονον τροφήν, μέ καθαρόν άέρα, μέ μιά θεα γραφικότατη μέ χίλια δυο παγινάκια, όταν άρρουνόντων στης ώραιες βρανίτες του, η στον ώραίο και άγανή κήπο του, υπό την διεύθυνσιν του Ιατρού κ. Γ. Μακκά. Το Τμήμα αυτό έχει άκόμη την άποστολήν να μορφώη νοσοκόμους ειδικάς για παιδιά και να έξυπηρετη κατά προτίησιν τας ανάγκας των σχετικών τμημάτων Υγιεινής, Προστασίας Παίδων, Βρεφών και Πτωχών.

ΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ

Άλλο τμήμα φροντίζει διά την Ίδρυσιν και λειτουργίαν συσσιτίων εις διαφόρους επαρχίας υπό την άμεσον έποπτείαν των κατά τόπους παραρτημάτων του Ίδρυματος, έφοδιάζον ταυτα διά των αναγκαίων ύλικών και τροφίμων, έπι άποδοσει λογηριασμού.

Πρόεδρος του είναι ο αντιναύαρχος-βουλευτής Σπετσών κ. Π. Γκίνη, Αντιπρόεδρος ο βουλευτής Κυκλάδων κ. Δ. Ζαμάνος, Γραμματέας ο κ. Ι. Καμπίσης και Ταμίας ο βουλευτής Ύδρας κ. Αθ. Μισούλης.

Κυρίως το Τμήμα αυτό έλειτούργησε κατά την πολεμικήν περιόδον. Άλλά κυττάξετε τί έκαμε:

Από τότε που άρχισε η λειτουργία των έστάλησαν τρόφιμα εις το του Πειραιώς άξίας δρ. 177,624.25, το των Σπετσών 17,295.90, το της Ύδρας 20,360.50, το των Πατρών 30,118.30, το του Λαυριου 65,047.15, το της Λαρίσης 1,179.35, το της Κερκύρας 18,802.10, το των Καλαμών 17,937.05, το του Πόρου 10,584.05, το της Σύρου 23,053.55, το της Χίου 30,912.50, το της Ζακύνθου 36,971., το της Κεφαλληνίας 14,227.65, το του Βόλου 15,566.85, το των Χανίων 14,664.10, το της Χαλκίδος 17,374.25, το της Θεσσαλονίκης 2,993, το της Σπάρτης 8,696.70, το της Μιτυληνής 1,200. *Ητοι έν όλω δρ. 524,608.55. Τώρα που ο πόλεμος έτελείωσε, περιορίζονται όλονέν αι έργασίαι του.

Π. Ι. Π. — Ο Ιατρός κ. Δοξιάδης του Βρεφοκομικού Σταθμού εξετάζων ένα άπορο παιδί.

ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

Τά άλλα, πολεμικά, τμήματα λεγόμενα, το των Σταθμών και το των Δορημάτων, δεν ειργάσθησαν σήφωρα μέ τον Όργανισμόν του Πατριωτικού Ίδρυματος. Έφ' όσον όμως τοις παρείχето έγκαίρια, έβοήθουν άλλα τμήματα και συνεργάζοντο μέ αυτά. Ούτω το των Δορημάτων συνεργασθη μέ την Πατριωτικήν Ένωσιν διά την «κάλτσα» και το «μανδύλι» του στρατιώτου, το δέ των Σταθμών, του όποιου σκοπός ήτο να δεξιούνται αι κυρίαί του τους έπανερχομένους έφένδρους και τους τραυματίας εις τους σταθμούς και να τους επιδαψιλεύουν περιποιήσεις και το Οικονομικόν, συνεργάσθησαν μέ την έπιτροπήν της Ανατολικής Μακεδονίας αι κυρίαί του, καθώς και εις τους έράνους, ος ένήργησε το Ίδρυμα.

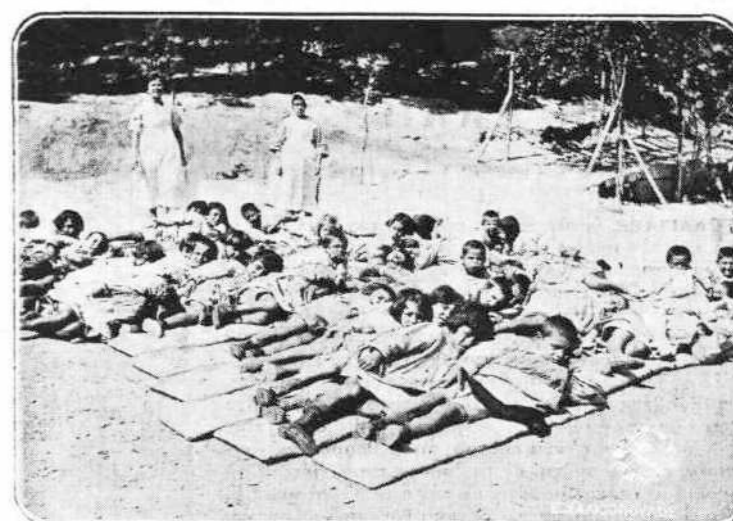
Πρόεδρος του τμήματος των Δορημάτων είναι η κυρία Σοφία Δαγκλή, Γραμματέας η κυρία Χριστίνα Δαγκλή και Ταμίας η κυρία Α. Μανουσού, του δέ Οικονομικού Πρόεδρος η κυρία Λουκία Νεγροπόντη, Γραμματέας η κυρία Χρ. Δαγκλή και Ταμίας η κυρία Α. Χατζηκριαζου.

Άλλο ένα τμήμα, το των Νοσοκομείων και Νοσοκόμων, του όποιου σκοπός είναι η παροχή περιθάλψεως εις τους τραυματίας και άσθενείς πολέμου διά της ιδρύσεως φορητών ή μονίμων νοσοκομείων διά κυριών νοσοκόμων δεν ύφίσταται σήμερον.

ΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Έννοείται ότι το Π. Ίδρυμα δεν περιώρισε την δράσιν του μόνον έδδ. Ίδρυσε και ίδρύσει όλονέν παραρτήματα εις τας κυριώτερας πόλεις, άττινα διοικόνται υπό συμβουλίων διοριζομένων προτάσει του υπό του Υπουργείου Περιθάλψεως, συντηρούμενα και λειτουργόντα δι' ιδιωτικών εισφορών, εάν δέ τυχόν αυται δεν έπαρκοϋν, καλύπτει τά έλλείμματα το Ίδρυμα.

Ούτω ίδρυσε παράρτημα εις τον Πειραιά, τας Πάτρας, τον Βόλον, τας Καλάμας, το Λαύριον, την Ζακύνθον, την Χιον τον Πόρον, την Κέρκυραν, τας Σπέτσας, την Ύδραν, την Λάριση, την Κεφαλληνίαν, την Χαλκίδα, την Μιτυλήνην, τά Χανιά και την Ρεθύμνην.

Π. Ι. Π. — Ίδετε τά γυμναστικά και από ψυμιατώδεις χειρουργικας παθήσεις προσβεβλημένα που κάνουν ήλιοθεραπειαν.

ΤΟ ΜΟΝΙΜΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Το Γενικόν Διοικητικόν Συμβούλιον έχει δίπλα του και ένα Μόνιμον Συμβούλιον Υγιεινής, άποτελούμενον εκ του καθηγητού κ. Βλαδ. Μένσης, ως Πρόεδρου, του Ιατρικού Συμβούλου του Ίδρυματος κ. Δοξιάδη, του κ. Μιχ. Χρυσάφη, Ορθοπεδικού, ως Γραμματέως, Ι. Πατασστηριου, Μικροβιολόγου, Κ. Κυριακίδη, Ν. Πρίγκου, Γ. Μοίρα, Δ. Έλευθεριάδου, Β. Βοϊλα, Γ. Φερεγγίνου, Αν. Αραβαντινού, Α. Τσέτσικα, Ν. Κυριακού, διευθυντού του Δημ. Βρεφοκομείου, Έμ. Αμπαδαρίου Τμηματάρχου της Σχολικής Υγιεινής έν τω Υπουργείω Παιδείας, Ιατρών, Α. Φωκά, χημικού, Άλ. Κριεζή, άρχιτέκτονος και Ε. Χριστοπούλου, φαρμακοποιού, το όποιον συμβουλεύεται εις κάθε ζήτημα, σχετικόν που παρουσιάζεται και της έργασίας του όποιου τά γενικώτερα άποτελέσματα συνοψίζονται εις την κατόπιν έντόνην διαβίωσιν του σύστασιν της Αντιφυματικής Έπιτροπής, ής μετέχει και ο Πρόεδρος αυτού κ. Μένσης και η κατόπιν εισηγήσεως του παρά τφ κ. Προβιτουγγφ ήφίφρις του νομοσχεδίου περι Νοσοκομειου των Λοιμωδών Νοσημάτων.

Αυτά ένόμισα καθήκον μου να γράφω διά το τόσον άδόρυθα και λάθρα έργάζομενον Πατριωτικόν Ίδρυμα Περιθάλψεως. Δεν είναι ύπερβολή, ούτε τά έπήρα από «λογοδοσίες και έκθέσεις πεπραγμένων». Τρία χρόνια τώρα παρακολουθώ την δράσιν των τμημάτων του και τρία χρόνια βλέπω τους διεύθυνοντας και τους υπαλλήλους του εις τας θέσεις των κατά τάς ώρισμένας ώρας και την αυτην ακρίβειαν πάντοτε, τον αυτον ρυθμόν και της κυρίας του να τρέχουν από έδω κι' από εκεί, σαν μηρυκία, άνένως, να ράβουν, να κόβουν, να μοιράζουν, να συζητούν, να νιοηετούν, ν' αναβοκαταβαίνουν σκάλες, δια να επιτύχουν κάτι ύπερ του τμηματός των, να ζητούν τον όδοδόν του διαβάτου κατά τους έράνους, να ταξειδεύουν, να διακαβέουν την ζωήν των μ' ένα ζήλον, ο όποιος, διά τους δυναμένους να εκτιμήσουν είναι ένθεος, διά δέ τους έπιπολαίους και πεπορωμένους είναι τρέλλα.

Και δεν έμεινε από τους πρόσφυγας, που άνέβασαν τον πληθυσμόν των 180 χιλ. κατοίκων εις 500 χιλ. κανένας χωρίς φαι και η μανάδες, η αδελφές, η γυναίκες, τά παιδιά, τά μωρά των παλληκαριών που έτρεξαν στη φωνή της Μεγάλης Μάνας, δεν έμειναν, χωρίς φαι, χωρίς γάλα, χωρίς φαγι, χωρίς γιατρό, χωρίς φάρμακα, χωρίς περιθάλψη, χωρίς δουλειά, και τά παιδιά δεν πέθαναν από πείνα, ούτε προσφυγοπαύλες έξηλιάνεσαν, ούτε χωρίτσια παρεστράφησαν, ούτε σπιτια ξεκλήρωσαν.

Κάθε δόξα και κάθε τιμή εις το Πατριωτικόν Ίδρυμα. Δ. ΒΡ.

Π. Ι. Π. — Ένφ η μανάδες τους ξενοδευλεύουν, τά παιδιά τους [στά] παιδικά άσυλα διδάσκονται, χορεύουν και παίζουν.

Η ΑΛΛΗ

(Από της «Μοιχείς Ιστορίες» του Ρεμό ντε Γκουρμόν)

ΠΛΑΤΙΑΣΕ, ύπακούοντας σαν ένα παιδάκι, δίνοντας την υπόσχεση να κοιμηθῆ, να μὴν παραδοθῆ σὲ δυσάρεστα όνειρα, νάνε φρόνιμη, και γιά να τὴν ἠσυχάζει, γιά να κατευνάσει λιγάκι τὸν πυρετό του άρρωστου μυαλού της, τὴ βεβαίωσε πως όλα αυτά γρήγορα θά τελειωνάιν, πως ἡ κακή άρρώστια θά έφρευγε, φοβισμένη, πρὶν προσφθάσει να δαγκάσει.

Ἡ άρρώστια της ἦταν μιά άνεγκραστη κουρασι, μιά έξασθένεια όλων της τῶν δυναμεων, ένα βύθος όλων τῶν ενεργειῶν της ζωῆς και της θελήσεως της. Βυθιζόταν σαν σ' ένα λουτρό πολύ θερμό, κι' άτέλειωτο, ένενευρισμένη σὲ βαθμό να τυραννιέται από τὴν άνησυχία, ξεθιωμένη, με τὴν άνάγκη να κινηθῆ, αλλά δίχως νύτρα γιά να δώσουν ζωὴ στα μέλη της. Κι' ο νοῦς της έπίσης νύσταζε. Ἐπιθυμοῦσε κόμους, ζ'εὐχαριστιόταν με τὸ τίποτα. Ἐζλαιο γιά τὴ δυστυχία της, και παρηγοριόταν μ' ένα μέτριο χωρατό, που τὸ έπινοοῦσαν γιά να τὴν διασκεδάσουν. Μόνο ἡ καρδιά ζούσε, και με σφοδρότητα. Ἡ είσοδος του άνδρός της τὴν έκανε ξαφνικά να σηκώνη τὸ κεφάλι. Ἐνας λόγος τρυφερός, και τὰ μάτια της πετούσαν φλόγες, ένα γάδι, κι' όλο της τὸ «είναι» άνατριχίαιε, μιά στιγμή, γαλιανισμένη απ' τὴν άγάπη. Λίγη πορφυράδα ζωήρευε τὰ μάγουλά της, τὰ

λέγια της ξανάθριασαν τὴ δύναμη να κάνουν σημεῖα ευχαριστίας, και τὰ χεῖλιά της ἦσαν ικανά, γιά ένα δευτερόλεπτο, να ένωθούν με τὰ λατρεμένα χεῖλιά του «αφέντη» της.

Ἦταν όλη διάφανη, σαν ένα κοχύλι της θαλάσσης παρατημένο, που, πεταμένο στο ἦλο, έπιτρέπει στο φῶς να τὸ διαπεράσει και να τὸ κἀνη να λάμπη σαν τὴν ἴριδα, σαν ένα κεχριμπάρι χαμένο μες τούς άμους, ἡ μάλλον, στα μελαγχολικά μάτια που τὴν κύτταζαν, φαινόταν σαν μιά πολυτίμη κειμηλιοθήκη, που δὲν εχει πια κανένα άλλο μεγαλειό, παρά τὸ σκαλισμένο ξύλο της — Ιστορίες του παρελθόντος — τὰ μιλιμιπιδία της και τὴν νταντελωτή της κλειδωνιά, έν φ, από μέσα ο θησαυρός εχει χαθῆ.

Πλάγιασε, λοιπόν, και στην άρχή, όπως εχει υποσχεθῆ, κοιμήθηκε σοβαρά και βαθεῖα. Μά, σὲ λίγο, ο ύπνος της ξεπλώθηκε, ξαναένηκε στην επιφάνεια τῶν πραγμάτων, ἦρθε κι' άρχισε να πλῆη στη λίμνη άπάνω, σαν ένα βαρὺ ξύλο, που υποτάσσεται, τέλος στο νόμο, που τὸ διέπει, κι' άνεβαίνει πάλι στην επιφάνεια και πλέει. Ἐτσι κι' ἡ ψυχή της ξεπλησε κι' άρχισε να πλῆη, συμφάνητη από ένα όνειρο μυστικό, που άφινε άκίνητη τὴν επιφάνεια του νερού. Ἐπλεε και σκεπτόταν, με τὰ μάτια κλειστά, δίχως να κἀνη τὴν παραμικρὴ κίνηση, δίχως ν' άνανέμη με θυμὸ λιγώτερο κανονικό, γιά ν' άφήσει να πιστέψουν οί άλλοι πως κοιμῶταν πάντα, στο βυθὸ της λίμνης, γιά να μείνουν ευχαριστημένοι απ' αὐτὴν γιά να μὴν τὴν μαλώσουν.

Ἦταν τόσο παιδί απ' τὴν ἡμέρα που άρρώσθηκε! Ξανάινε κόρη τόσο μικρή, τόσο πεθίγνια! Αὐτὴ, γυναίκα μιά φορά, άγέρωχη, που όλοι υπάκουαν σ' αὐτὴν, που ἡ συμβουλή της ἦσαν νόμοι, και, σὲ πολλές περιπτώσεις, άρχόντισσα τυραννική, ἦταν τώρα ἡμερη και γλυκεῖά σαν μιά παρθένα δίχως πόθους. Ἡ χαρά της ἦταν αὐτὴ: Να κλείνῃ τὰ μάτια, να πιτυχάινῃ τὴ σιωπὴ γύρω της και να όνειροπολῆ. Ἄνει-

Η ΜΑΘΗΤ. ΠΟΛΙΚΑΙΝΙΚΗ ΣΜΥΡΝΗΣ. — Ἐγιναν με πολλὴν μεγαλοπρέπεια εν Σμύρνη τὰ έγκαίνια της και όλοι αἱ άρχαι, όλοι οί έπίσημοι έτιμησαν τὴν σεμνὴν τελετὴν, κατὰ τὴν όποιαν πρωτηγονιστὴς οί ιδρυτὴς «Πατριωτικῶν Ἰδρυμα Περιόθαλψεως».

ροπολοῦσε πράγματα παλαιά: Τὰ πρώτα φιλιά, που της αποκάλυψαν τὴν έξωτερική όψη της άγάτης, που της έμαθαν πόση ευχάριστη μορφεῖ να ἦνε ἡ επαφή με τὸ επικίνδυνο αὐτὸ ζωό, τὸν άνδρα. Δίχως κοῦρασι, ξαναπερνοῦσε στο νοῦ της τὴν ιστορία του βαπτισματός της στην άγάτη, και ξανάθριασε ως και της πιδ παραμικρὴς λέξεως, ως και της πιδ ελάχιστες χειρονομίες του φίλου της, κι' ακόμα και τὸ χρώμα, κι' ακόμα και τὸ άρωμα τῶν πρώτων λουλουδιῶν, που άπόθετε στα πόδια της, κι' όταν εφθανε στη νύχτα, τὴν υπέροχη, στη λατρευτὴ νύχτα, συχνά έμπεγε μιά κραυγή, που άνησυχούσε τὸ σπίτι, — και τὴν εῤιςκαν υποκριτικά ἠσυχῆ, προσποιητὰ κοιμισμένη, με τὴν άναπνοὴ λιγάκι βίαιη και με μιά άσυνήθιστη πορφυράδα στα τόσο χλωμά της χεῖλι.

Ἐκεينو τὸ βράδυ, κοιμήθηκε καλά, μά όνειροπόλησε άσχημα.

Ἡ άναμνήσεις δὲν μπορούσαν πειά να δεθοῦν λογικά στην καταθλιμμένη φαντασία της, κι' όλες ἡ περιστάσεις, που ξαναπερνοῦσε στο νοῦ της, ξεφανίζονταν σ' ένα δευτερόλεπτο, γιά να μὴν της άφήσουν παρὰ τὴ βασανιστική και παρόδοξη όπτασία μιάς γυναίκας, με τὸ πρόσωπο σκεπασμένο μ' ένα μαντήλι, που ένα άγροικο χερί της εδγαζε τὴ όρόμπα. Ὅλη τὴ νύχτα, εβλεπε τὴν αίσχρότητα αὐτὴ να ταράζεται κάτω από τὰ βλέφαρά της, και στο θέαμα αὐτό, τὴν έπιασε μιά μεγάλη άηδία και, σύγκαιρα, έννοιωθε να τὴν πιάνη ένας άδύνατος θυμός, που τὴν εξαντλοῦσε, που εκμηδένιζε τὴν εὐθραυστη ζωτικότητα της.

Τὸ πρωί, τὸ δράμα χαθῆκε και, όλην τὴν ἡμέρα, βασανίζόταν από τὴ θύμηση της κακής αὐτῆς νύχτας, της νοσηράς, και γεμάτης παροξυσμοῦ. Ὡς τόσο ο παροξυσμός αὐτός δὲν ξαναφάνηκε πια: Τὰ αίσχρὰ φαντάσματα ξαναπέσαν στην άβυσσο. Μά ἡ θλιθερή όπτασία φαίνεται ότι ζωήρευε τὸ μυστικό έργο του θανάτου, και άδύνατος ακόμα περισσότερο τὴ φλόγα της ζωῆς. Ὁ μαρμαρός γινόταν τρομαχτικός. Ἡ κει-

μηλιοθήκη, άδεια από τούς θησαυρούς της, δὲν ἦταν πια άδεια μόνο: τὸ σκαλισμένο ξύλο, με της άρχαίες ιστορίες άπάνω, φαινόταν, τώρα, όλο σαρακοφαγωμένο, γινομένο σκόνη, φαγωμένο από μυριάδες άόρατα σαράκια, κι' ἡ κλειδωνιά κρεμόταν και τὸ σκέπασμα ἦταν ξεχαρβαλωμένο.

Σὲ λίγον καιρό, τὸ έργο εχει συμπληρωθῆ, κι' όλοι περιμεναν τὸ τελευταίο χτύπημα, που θά συνέτριβε και θά εκμηδένιζε τὸ άμοιρο πλάσμα. Ἡ κάμαρα πῆρε τὴ θλιθερή, και σχεδόν πένθιμη όψη μιάς κάμαρας άρρώστου, με τὰ άνώφελα μπουκαλίκια, και τ' άπαισία φάρμακα άπάνω σ' όλα τὰ έπιπλα, και με τὴ φρίκη τῶν σιγανῶν συνομιλιῶν!

Ἡ τελευταία ώρα εσήμανε. Ἦταν βράδυ. Ἄφ' οὔ ελπε πως ἦταν πια περιττός, ο γιατρός άνεχώρησε. Ὑστερα από σύντομη παραμονὴ κοντὰ στο κρεβάτι και από μάταιες έρωτήσεις στη δυστυχισμένη βουδή, που ο θάνατος εχει πια σβῦσει τὴ φωνή της, ο παππᾶς, απ' οὔ πρόφερε μιά άμφίβολη άφρασι, κάθισε, προσμένοντας τὴν άναλαμπὴ της προτελευταίας στιγμῆς, ίσως σ' αὐτὴν να έπιτύχη καμμιὰ έξομολόγησι. Μιά καλογορητὴ ἦταν δοθια, με τὰ μάτια προσηλωμένα άπάνω στην ετοιμοθάνατη, παραμυθεύοντας, γιά ένα νεῦμα της, γιά τὴν επιθυμία, έξαφνα, να πῆη ακόμα μιά φορά, κατασκοπεύοντας τὸ βλέμμα εκείνη, τὸ συννεφιασμένο, μά τὸ σύννεφο του μπορούσε ξαφνικά να ξεσχισθῆ γιά ένα τελευταίο χαμόγελο.

Και τὸ σύννεφο ξεσχίστηκε. Ἦταν τὴ στιγμή, που ἡ ετοιμοθάνατη αισθάνθηκε, πως ἡ άγάτη της ἦταν εκεί, πως τὸ κεφάλι, που εγεργε άπάνω στο κεφάλι της, ἦταν τὸ λατρεμένο κεφάλι του άνδρός της. Τὸ σύννεφο ξεσχίστηκε, και μιά γλυκεῖα λάμψη άγάτης φώτισε τὰ θλιθερά μάτια, που ἦσαν έτοιμα να γυρι-

ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ EN ΣΜΥΡΝΗΣ. — Οὔτε αὐτὸ παράλαβε ἡ άποστολή του Π. Ι. Περιόθαλψεως. Ἰδρυσε τὸν Σταθμὸν αὐτόν, οί όποιος εφάνη πολυτίμος άληθινα.

ΛΙΔΙΝΙ. — Δὲν χρειάζεται τίποτε δια να επεξηγήσωμεν τὴν εικόνα. Μιλεῖ δυνατὰ μόνη της.

ΑΠΟ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ἡ «Εικονογραφημένη» εχει και πρό καιροῦ, πρό πολλῶν ετών, γράψει δια τὴν θεραπειάν του Καταρράκτου, ἡ όποία σημερον εν Ἑλλάδι, παρ' όλην τὴν ντελικατέσσα του όργάνου, επί του όποιου γίνεται ἡ εγγεί-

ρησις — διότι μόνον δι' εγγειροήσεως θεραπειεται — εχει καταντήσει, όπως λέγουν κοινῶς, ψομὴ και τυρή. Ἡ εγγειροήσις και συνεπῶς και ἡ θεραπεία, διότι οὔτε μίαν φοράν επί ταῖς χιλιάς άποτυγχάνει, γίνεται, όπως λέγουν οί όφθαλμολόγοι δι' άφαιρέσεως τῶν φακῶν. Ὅλοι γνωρίζομεν ότι τὸ μάτι μας εχει, όπως και ἡ φωτογραφική μηχανή, ένα φακόν, οί όποῖος είναι από μίαν διαφανή μεμβράνην και είναι γεμάτος από ένα υγρόν. Και όπως είναι ακριβῶς πίσω από τὴν ἴριδα, που ανοικοκλεινει, όπως και ἡ ἴρις της φωτογραφικῆς μηχανῆς, δια να άφήση ολιγώτερον ἡ περισσότερον φῶς να περάσει, όταν είναι σκοτεινά ἡ όταν εχη πολὺ φῶς και να γράψῃ — όπως λέγουν οί φωτογράφοι — επάνω εἰς τὴν πλακα τὸ αντικείμενον, κάνει τὴν ἴδια δουλειά, που κάνει ο φακός του φωτογράφου. Ἀπλάδι συγκεντρώνει τὰς άκτίνες από του αντικείμενον και τὰς ρίπτει επί του όπτικου νεύρου, τὸ όποιον διαβιβάζει τὴν εικόνα ως έντύπωσιν εἰς τὸν εγκέφαλον. Συμβαίνει όμως ένίοτε να θολώνη λίγο-λίγο τὸ υγρόν του φακού. Τότε ἡ όρασις ελαττοῦται, κατ' αναλογίαν, διότι δὲν διέρχονται δια του φακού αἱ φωτειναι άκτίνες, όπως, όταν ο κρυστάλλινος φακός του φωτογράφου είναι σκονισμένος και ο πάσχων βλέπει τὰ αντικείμενα φλου, συγκεχυμένα, εως οτου παιει να βλέπῃ όλος διόλου.

Ἐννοεῖται ότι τὸ όργανον της όράσεως, εκτός του θολώματος του υγρού του φακού, δὲν εχει καμμιαν άλλην βλάβην. Τὸ κρυσταλλώδες υγρόν, οί κεραιοειδῆς χιτῶν, τὸ αμφιβληστροειδές, τὸ όπτικον νεῦρον είναι εἰς θέσιν να λειτουργήσουν. Μόνον ο φακός δὲν συγκεντρώνει τὰς άκτίνες, που εκπέμπει ἡ γύρω Φωσις.

Τὶ χρειάζεται λοιπόν; Ὅτι χρειάζεται και όταν πάθῃ τίποτε ο φακός του φωτογράφου. Να τὸν αλλάξωμεν. Ἡ έπισκοπή αὐτῆ τῶν ματιῶν μας είναι άπλουστατή. Ὁ Διευθυντής της «Εικονογραφημένης», γράφων πρό τινος τὸ δράμα του «Ἡ Καρα-

σουν πρὸς τὴν άλλην πλευρὰ της ζωῆς. Ἐγινε τότε, άναμεταξὺ στα δύο αὐτὰ πλάσματα, μιά θλιθερή βοιδή κουβέντα, βοιδή, γιαι τὸ ένα δὲν μπορούσε πια να μιλήσει, και τὸ άλλο δὲν ἠθελε να μιλήσει, από φόβο, ίσως, μὴν ξερασει τὴν αίσχρότητα που γουγουρίζαν στην καρδια του. Και έν φ' εκείνη που πεθαινε γελώταν με τὴν αὐταπάτη, πως θά ζήσει ακόμα λιγάκι, λέγοντας με τὸ βλέμμα της, και με της πολὺ αδύνατες κινήσεις τῶν δακτυλῶν της, τὴν άπόλυτη άλήθεια της άκατανίκητης τρυφερότητάς της, ο άνδρας που λάτρευε, ως και σ' αὐτὴν τὴ στιγμή της άγωνίας της, δὲν εῤιςκε γιά να της άπαντήση παρά ένα χαμόγελο, όπου ἡ συμπάθεια μόλις άπέκρυπτε τὴν άδιαφορία.

Κουρασμένος, τέλος, απ' αὐτὴν τὴ βουβαμάρα, κι' από τὴν προσποίηση, που επέβαλλεν ἡ περίστας, άνοιξε τὸ στόμα, και πρόφερε λόγια κοινά, που φέγγαν άηδία, κι' έλλιπες, που πλήγωναν περισσότερο κι' απ' της βρυσιές. Μίλησε ακόμα και γιά ένα ταξεῖδι στην έξοχη, και βεβαίωσε πως θά όφελουσε αὐτὴ ἡ άλλαγή του άέρος, και τι καλά άποτελέσματα θά εχει μιά διαμονὴ στα βουνά της Ἄλγερίας.

— Θά σκεφθοῦμε γι' αὐτὸ άργότερα πρόσθεσε. Ἡ άδελφῆ σου ενε ενδῶ. Θέλεις νάν τὴν ἴδῃς; ῥώτησε άμέσως. Και χωρὶς να περιμένῃ ένα νεῦμα συγκαταθέσεως, εβγήκε και γύρισε άμέσως σὲ λίγο, μαζί με μιά νέα, που ἡ όμορφιά της ἦταν στην πλήρη άνθησι της, και που τὸ ύφος της, όλο πάθος κι' ἠδυπάθεια, άρνιόταν φανερὰ τὴν παρθεναία.

Ἡ δύο άδελφές ποτὲ δὲν άγαπιόταν, κι' ἡ μεγαλειτέρα, εκείνη που

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ. — Ὅταν εφθασεν ἡ άποστολή του Π. Ι. Περιόθαλψεως εἰς τὴν Σμύρνην ένας σορός από πρόσφυγας, γυμνός, ξετραχιλιμένος και πεινώντας επεριμενε τὴν εῤ' ὕψους Ἀντιλήφην. Και αὐτὴν τὴν εφῆκε εἰς τὰς Κυρίας της άποστολής.

μπήκε, άκτινοβόλα και άλαζονική, κάτω απ' τὸ πονετικό της ύφος, δὲν εχει ποτὲ συγχωρησει στη μικρότερη τὸν πρώιμό της γάμο, έν φ' αὐτὴ ξιμενε ακόμα κόρη. Ὅτι εχει συμβῆ, άνάμεσα αὐτῆς της άδελφῆς και του άνδρός της, ἡ ετοιμοθάνατη, λαθαίνοντας μονομιὰς τὸ χάρισμα της μαντείας, τὸ ένόησε άμέσως, από τὸ ύφος πουχαν, εκεί, κι' οί δύο τους — ύφος που παίρνουν μόνο οί συνένοχοι μιάς πράξεως κακής — από τὸ εἶδος τῶν βλεμμάτων, που αντάλλαξαν, κι' από τὴν άκαθόριστη οικειότητα, που φαινόταν να τούς ένώνη άκατανίκητα. Ἡ βασανιστική και αίσχρὰ όπτασία ξαναπέρασε σαν άστραπή μπρὸς από τ' άγριεμένα μάτια της και παραλίπη από τὸν τρόμο ξεψύχησε με τὴ φρίκη ποῖδε να όρθώνεται μπροστά της: ἡ Ἄλλη.

Μεταφρ. Κ. ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗ

ΠΟΣΑ ΤΑ ΠΡΩΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΖΑΤΡΙΚΙΟΥ

Ἐν τῷ δημοσιευθέντι εἰς τὸν προηγούμενον αριθμόν της «Εικονογραφημένης» άρθρον ἡμῶν εγένετο έν γενικαῖς γραμμαῖς λόγος περι τῶν άπαρτιζόντων τὸ σκάκι τεμαχιῶν και τῶν δι' αὐτῶν γιγνομένων άγώνων και προβλημάτων. Πόσα να ἦναι άρά γε τὰ προβλήματα τὰ όποια δύνανται να συντεθῶσι δια τῶν ολιγαριθμῶν αὐτῶν τεμαχιῶν; Ἀμέτηρτα. Ὁ Ἰταλός κόμης Σαλιμπένι, άποθανὼν τὸ 1869, άφήκε συλλογὴν εῤ' 22,000 προβλημάτων! Και αν θεωρηθῆ ἡ συλλογὴ αὐτὴ ότι ἦτο πλήρης, κατὰ τὴν εκτοτε διαορευσοσαν πενηντοναεταίαν, καθ' ἦν κυρίως ο ώραιος ούτος κλάδος υπέρεπετε ἠθῆσε, πόσα άλλα χιλιάδες να προσετέθησαν! Και πόσα χιλιάδες ακόμα μέλλουσι να προστεθῶσιν!

Ν. ΣΚΑΣΗΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΦΥΓΟΠΟΥΛΑ. — Ἰδέτε και μιά φουρνιά από τὰ προσφυγόπουλα που εμαζεσθῆσαν στη Σμύρνη από τὸ εσωτερικόν.

βίδα», όπου είχε ως ήρωά του ένα νέον καταρρακτικό εκ γενετής, υποστάνα όμως έγγελοι και αναβλήσαντα, είχε παρακαλέσει τον διακεκριμένο οφθαλμολόγον — φίλον μας κ. Στ. Χαλαρήν, να του επιτρέψει να παρακολουθήσει έγγειρησιν καταρρακτικού εκ γενετής, όποτεν προσήρχετο και τις κλινικήν του υπό τας συνθήκας αυτές.

Η ενταξία παρουσιάσθη πράγματι μετ' όλιγον. Είχε προσέλθει εις την Κλινικήν του κ. Χαλαρή ένας έξυπνός τε διαβολικός, ηλικίας 14 έτων, ό όποιος δεν είχε ιδή το φώς της ημέρας από την στιγμήν που είχε γεννηθή. Έγεννήθη δηλαδή με το ύγρον των φακών του τελείως θολωμένον και δεν έβλεπε διόλου.

Ήτον ό τι έχρησιάζετο εις τον Διευθυντήν μας, Τετρατέρας και είχε τόσον ανεπτυγμένας — όπως, ως έπι το πολύ, συμβαίνει — τας άλλας αισθήσεις, όστε κατανοούσε να βλέπη με τα αυτιά ή με την άφην.

Ίω. Τσουμπεκιώτης, καταρρακτικός, θεραπευθείς.

Η έγγειρησις έγινε με άστραπιαία ταχύτητα. Μία στα σκετινά, με ένα όξυτατον έργαλείον ό σφός του έκαμε μίαν τμήν κάτω από το μαυράδι του ματιού, εκάρφωσε τον φακόν και τον άφησε από το κοιλόν του οφθαλμού. Έπειτα τον άλλον. Κατόπιν του έπέδωσε τα μάτια και τον έτοποθέτησεν, έως ότου έπουλώθη αι τομαί, εις ένα σκοτεινόν δωμάτιον.

Σε λίγες μέρες του άτήρησε τον έπίθεσον. Έπερε να ειδοεί έκελί γιά να έβλεπε ένα περιεργότατον φαινόμενον.

Έπάνω εις το τραπέζι του ελγεν ό γιατρός το γαλα του και καθώς αυτός, έκστατικός, σάν χαζός, μέσα στο ήμίφως, έβλεπε τα διάφορα αντίκειμενα συγκεχυμένα, δεν έξευρε ποιά είναι το φυτζάκι και ποιά είναι ή καρτέλα, άφου πρώτην φοράν τα έβλεπε. Και διά να αντίληφθή κάθε πράγμα, που τον έρωτούσαν, τί είναι, ό διαβολικός το έπιανε εις το χέρι του και άπαντούσε, διότι είχε συνείθησιν να γνωρίζη τα αντίκειμενα διά της άφης.

Άλλά δεν φθάνει μόνον ή άραίρεσις των φακών. Διότι ό έγγειριζόμενος βλέπει συγκεχυμένα, άφου πλέον δεν έχει φακούς να του συγκεντρώσουν εις την εστία των τας έκπεπομένας προς τον οφθαλμόν φωτεινάς ακτίνας. Πρέπει τώρα να αντικατασταθούν οι φακοί διά τεχνητών. Όπλιζεται λοιπόν ό πρώην τυφλός με ένα ζευγάρι γυαλιά, που θα του έκλεξή ό γιατρός και βλέπει πλέον, όπως βλέπομεν όλοι οι υγιείς άνθρωποι.

Άς όμολογήσωμεν όλοι ότι είναι ένα θαύμα αυτό. Διότι όλοι οι καταρρακτικοί, είτε εκ γενετής, είτε εξ έπικτητου παθήσεως, χωρίς εις την άστραπιαία και άνόδινον αυτήν έγγειρησιν, βλέπουν ή αναβλέπουν μέσα σε καμιά δεκαριά μέρες.

Εις δύο χιλιάδες τριακοσίους πενήντα τυφλούς από καταρρακτην άπέδωσε έως τώρα την όραση ό διακεκριμένος οφθαλμολόγος μας κ. Χαλαρής, 2350! Το νούμερον αυτό βγαίνει από τα με την Ύδραϊκήν νοκοκυρωσύνη τηρούμενα ύπ' αυτού βιβλία, όπου αναγράφονται λεπτομερώς όλα με όνομα, διευθύνσεις κ.λ.

Μιλτ. Όθωνατος, θεραπευθείς εις ηλικίαν 81 έτων.

Πρέπει να πάτε καμιά μερα στην Κεντρικήν Κλινικήν του, της όδου Μενάνδρου 27 — διότι έχει άλλην μίαν εις τον Πειραιά και μέχρη πρό τινος άλλην μίαν εις το Ζάννειον Νοσοκομείον—την άπαστραπτουσαν και δίδουσαν αληθινά την έντιπικον Εύρωπαικού ίδρύματος, γιά να ιδήτε τί γίνεται. Η κολυμβήθρα του Σιλιάμ, ή Βηθεοδά, όπου άγγελος κατά καιρόν ανετάρασε το ύδωρ — δεν θα είχε μεγαλύτερον πελατείαν, οι δε έμβιάνοντες εις την Κλινικήν του «υγιείς γίνονται φώδηποτε νοσηματι οφθαλμικό κατέχονται».

Εκ πρώτων Βαλκανικής συρρέον Σέρβοι, Άλβανοί, Μαυροβούνιοι, Βούλγαροι, Ρουμάνοι, Άρμενιοί, Τούρκοι, Αιγύπτιοι, Έβραίοι και όλοι αι φυλαί του Ισραήλ και γίνονται καλά και έχει καταντήσει ή Κλινική του, με έκεינו το άτελείστον προσωπικό της και τα τελειότατα, και άπειράριθμα όργανα της, μοναδικόν ίδρυμα εις την Ανατολήν πάσαν και εις το πρόσσοπον του κ. Χαλαρή εύρίσκον τον σωτήρα των και έτσι ή γνωστή ανά το Πανελλήνιον ικανότης του έπεξετάθη έξω των όριων της Παλαιάς και Νέας Έλλάδος, διά να τον καστήσχη μίαν μορφήν, μίαν έπιστημονικήν κορυφήν διεθνούς φήμης.

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΩΣ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Ο κινηματογράφος, ό όποιος σήμερα κυριαρχεί όλων των διαφόρων άλλων θεαμάτων εις όλας έν γενει τας χώρας του παλαιού και νέου κόσμου και παρ' ήμιν εις ή λατρεία των Άθιδων μας, έξετόπισε κυριολεκτικώς παντού το θεάτρον. Έν Αυστραλία εις ζήτημα έα' ό κόσμος συγχάζει πλέον εις το θεάτρον, άφ' όδ λειτουργούν έκει πλέον των χιλίων κινηματογράφοι, άμύθητα δε εις τα κέρδη των κινηματογραφικών έταιριών. Εις το Παρίσι πολύ πρό του πολέμου τα πλείστα των θεάτρον μετεβλήθησαν εις κινηματογράφους, ή Parisiana, το Apollo, Casino de Paris, Hippodrome κ.λ. Ό λόγος είναι εύνότος. Διότι ή μαγική όθονή εις το άπολαυστικότερον και εύθυνότερον, κατά τας σημερινάς ποιητάς ημέρας θέαμα, έκτός όμωσ αυτού μας μεταδίδει τα διάφορα σπουδαία γεγονότα ταχύτερον των έφημερίδων. Πλείστα όσα περιουδικά και έφημερίδες εκδίδονται ήδη άποκλειστικώς διά το κινηματογραφικόν ρεπορτάζ.

Έν Γαλλία το Ciné Journal, Le Cinema, έν Ιταλία Le Cinema, Phono-Rivista, έν Άγγλία Le Kinematograph-Wakly, έν Αμερική Le film Index, le film Reports, Le Moving Picture World, και τέλος μία θαυμασία κινηματογραφική έπιθεώρησις L'Heldo film. Δυνάμεθα άσφαλώς να εικόμεν ότι το film εις το μοναδικόν συμπλήρωμα των έφημερίδων και έχει το πλεονέκτημα να μάς παρουσιάζη γεγονότα παρμένα από την καθημερινήν ζωήν μας. Οι ρεπορτερ του films εισχωρούν άνεμόλητοι εις τας μάζας, εις την οικουγενειάν μας, εις το θεάτρον, εις τα δικαστήρια, εις τας Κούρας, εις τα σπή, τέλος και εις αυτήν την ψυχήν των άπογόνων της Έβας! Ό κ. Edouard Roulain εις το έχότατος εκδοθέν θαυμάσιον αυτού βιβλίον υπό τον τίτλον «Contre le cinema et pour le cinema» χαρακτηρίζει το film και ως σχολείον του έλαττώματος και έγκληματος και ως σχολείον κοινωνικής μορφώσεως και ήθικοποιήσεως, λεπτομερώς δε μάς παραθέτει τα έπιχειρήματα αυτού και άλλων κορυφαίων λογίων δι' άμφοτέρας τας περιπτώσεις. Είπομεν ότι το κινηματογραφικόν ρεπορτάζ εις ταχύτερον του των έφημερίδων και διά να άποδειξώμεν τούτο άρκεί να παραθέσωμεν μερικά γεγονότα, τα όποια πιστοποιούσι θαυμάσιως τον ισχυρισμόν μας.

Κατά το έτος 1910, εύρισκόμενος εις το Παρίσι, ένθουμια το τραγικόν άντύχημα των γενναίων άεροπόρων Laffont και Mariano Pola, σιμβάν εις το άεροδρόμιον Issy-les Mouligneux. Η γνωστή έταιρία Gaumont μάς το παρουσίαζε το έσπέρας της ίδιας ημέρας, έν φ' αι έφημερίδες έγραψαν περί αυτού την επομένην. Έπίσης το τραγικόν άντύχημα του τότε ύπουργού των Στρατιωτικών Bertheaux, έπισυμβάν την 21ην Μαΐου 1911, ένεφανίσθη έπι της όθόνης το βράδυ της ίδιας ημέρας! Η κηδεία του βασιλέως της Άγγλίας Έδουάρδου Ζ' την πρώϊαν έν Λονδίνω, ένεφανίσθη το βράδυ έπι της όθόνης των Παρισίων κινηματογράφων. Άλλά μήπως το Pathé Journal των Παρισίων δεν παρουσιάζει κάθε βράδυ τα γεγονότα της ημέρας, τα όποια αι έφημερίδες αναγράφουν την επομένην ήμεραν; Το κινηματοθέατρον του Finbury Park κατώρθωσε να παρουσιάση εις τους θεατάς του εις τας 8 το βράδυ ένα match football, το όποιον έγένετο εις το Swindon εις τας 5 το άπόγευμα, και τούτο διότι οι operateurs εισγάσθησαν έντός του τράϊνου διά να προφθάσουν. Το περιφημον match Johnson Jeffries, το όποιον έλαβεν χώραν εις Reno, έπι παρουσία 50,000 θεατών, έτοιχισε φοβερά. Μόνον το καίσιμα της κινηματογραφίσεως έπληρώθη 130,000, και άν πρασθήσιν και τα άλλα έξοδα της Έταιρίας θά φθάση εις πολύ σεβαστόν ποσόν. Το film αυτό έκαμε τον γτρο του κόσμου και έκάλυψε ταχύτα τα έξοδα του. Έν τούτοις έν Άγγλία και Αμερική εις έν άπαγορευθή άσθηρώς ή εισαγωγή του, διότι αι διάφοροι σκηναί του άγνώως παρουσιάζον έξωγραφισμένην την βιαιότητα και σκληρότητα των μαχομένων άγωνιστών.

Η κινηματογράφος του άγνώως τούτου έγένετο έπίσης ταχύτερον από το δημοσιογραφικόν ρεπορτάζ. Άλλά και ή Αθηναϊκή Κινηματογραφία δεν όστέρησε. Η Asty-Films, ή μοναδική έταιρία κατασκευής ταινιών, Έλληνική έταιρία, μάς παρουσίασε εις τας 6 το άπόγευμα γεγονότα ληφθέντα το πρωί και το μεσημέρι της ίδιας ημέρας, όπως έξαφρα την έναρξιν της Βουλής, την εορτήν της ΚΕ Μαοτίου κ.λ. Έν Σικάγω έσχάτως ένα μεγάλο κατάστημα νεωτερισμών, του όποιου μού διαφεύ ει το όνομα, έδημιούργησεν έντός αυτού κινηματογραφικόν ρεπορτάζ της μόδας, και έκει αι άθροι πελάτιδες του βλέπουν την τελενταίαν λέξιν της μόδας. Τσιουτοτρόπως τα δυστηγή mannequins, τα όποια ήσαν ύποχρεωμένα να ποζάρουν όλην την ήμέραν, ήσαν, νομίζω, κυριολεκτικώς την ήσυχίαν των προς μεγίστην λύπην των συνοδοντών τας κυρίας των συζύγων. Έάν το κινηματογραφικόν ρεπορτάζ, έχει πολλά πλεονεκτήματα, έχει όμωσ ένα φοβερόν έλάττωμα, ότι είναι άδιάκριτον και δεν άποκρούπει έκεינו, το όποιον δύναται να κατορθώση το δημοσιογραφικόν. Μία έφημερίς δύναται να παραιομορφώση τα γεγονότα και να μάς τα παρουσιάση κατ' άλλην έντέλξιν όπιν, έν φ' το film ψυχρότατα μάς δίδει την φυσικήν και πραγματικήν αυτών όπιν. Κάποτε άνέγνωσα εις τα χρονικά των Παρισίων δικαστηρίων, ότι μία άσχημος κυρία ένήγαγε τον διευθυντήν κινηματογραφικής τινός Έταιρίας και του έζήτηε άποζημίωσιν 25,000 έπι τή λόγην, ότι την συμπεριέλαβε εις την κινηματογραφικήν ταινίαν του, καθ' ήν στιγμήν έπερνε κάποιο film σχετικόν με κάποιο γεγονός της ημέρας. Έννοείται, ότι το δικαστήριον άπέρριψε πανηγυρικώς την άγωγήν της, προς μεγίστην λύπην της αιτούσης, ή όποια δεν έχολώθη τόσον διά το άκακον και άκούσιον έπι της όθόνης κομπρομέταρισμα, και την άπόρριψιν της άγωγής της, όσον διά την εμφάνισιν της άσχημίας της!

Πρό του πολέμου άκόμη παρετηρήθη εις χώρας τινάς προσπάθειά τις όπως το κινηματογραφικόν ρεπορτάζ και ή χρήση έν γενει του κινηματογράφου καθιερωθή έπίσημος έν τη Άστυνομική και Δικαστική ύπηρεσία, αλλά δυστυχώς ό έπελθών πόλεμος άφρησε έκκρημέσ το ζήτημα τούτο.

Κατά το έτος 1912 έν Βερολίνω, ό τότε εισαγγελέωσ Γουλιέλμος Βίττεμαν, πολύ μελετήσας το ζήτημα τούτο, έξεφρασε δημοσίως την γνώ-

μη του, ειπόν ότι ή κινηματογραφική ταινία και το κινηματογραφικόν ρεπορτάζ δύναται να παράσχωσι μεγίστας ύπηρεσίας εις την άστυνομικήν και δικαστικήν ύπηρεσίαν και δι' αυτών άκριβώς τον λόγον πρέπει το film να άναγνωρισθή έπίσημος υπό του Κράτους εις την ύπηρεσίαν άμφοτέρων των άγώνων. Ότε κατά το 1916 έγένετο αι μεγάλαί ταραχαί έν Βερολίνω ό διευθυντής της Άστυνομίας εις την φαινήν ιδέαν να έγκαταστήση δύο κινηματογραφικάς μηχανάς εις τον τόπον, όπου έλαβον χώραν αυται και τη βοήθεια των ληφθέντων films κατώρθωσε να άναγνωρίση μεταξυ του πλήθους τους πρωταίτιους και να τους συλλάβη. Έν Πράγην έπίσης το αυτό έγένετο διά τας μετεπειτα ταραχάς και τα άποτελέσματα ύπηρεσαν θαυμάσια.

Έν Γαλλία, καιτοι έν τη μουσική άστυνομική ύπηρεσία χρησιμοποιούντα διάφορα εύφυά και τελεσφόρα μέσα προς ανακάλυψιν των διαφόρων aparaches και παντός είδους άλλων διεθνών κακούργων, έν τούτοις ή χρησιμοποιήσις του κινηματογράφου δεν καθιερώθη άκόμη έκει. Έπι του ζήτηματος τούτου τινές δύο ειδικοί άπεφάνθησαν ύπερ της μη εισαγωγής αυτού, έπι τή λόγην ότι το film έμπιστευόμενον εις χείρας άσυνείδητων άστυνομικών ή δικαστικών θά καταστή φοβερόν όργανον προς κοροσισμόν των διαφόρων πολιτικών και προσωπικών παθών, διότι εις κάθε operateur εις εύκολον, όταν θέλη, να παραποιήση το film. Όταν δε έλλη ή στιγμή, κατά την όποιαν το film θά χρησιμοποιήση ως άποδεικτικόν μέσον εις την Δικαιοσύνην, ποσά καταχρήσεις θά διαπραχθώσιν εις βάρος της, όλα δε τα όργανα της μουσικής άστυνομίας δεν θά κάμουν τίποτε άλλο, παρά να εις διαρκώς operateurs, ούτω δε θά άμελοσδι άλλα σπουδαιότερα αυτών καθήκοντα. Πάντες εκ πείρας γνωρίζομεν ότι αι διάφοροι σκηναί του film, αι όποιαί γίνονται εις το έπι τούτφν ειδικόν atelier, εύκόλως κινηματογραφούνται, ένφ' αι γίνονται έν ύπαίθρφ άπαιτούσι εκ μέρους των ήθολοποιών ιδιαίτεραν έπιτηδεότητα, ψυχραιμίαν, θάρρος κ.λ. Άλλοι πάλιν φρονούσιν ότι ή εισαγωγή του film εις την ύπηρεσίαν της Άστυνομίας είναι άπαραίτητος, άρκεί να άνατεθή εις χείρας πεπειραμένων και τιμίον άνδρών άμέμπτου παρελθόντος. Έν τούτοις φρονώ, ότι ή καινοτομία αυτή από πρακτικής άπόψεως θά παρουσιάση μεγίστας δυσκολίας έν τη έφαρμογή της και έπομένως ούδεις δύναται να γινήη λόγος έπι του παρόντος περί κινηματογραφικόν ρεπορτάζ, άναγομένου εις την άστυνομικήν ή δικαστικήν ύπηρεσίαν.

ΝΙΚ. Θ. ΣΑΪΤΑΣ

Σ. Δ. Και μήπως δεν άνεγνωρίσθησαν οι πρωτοστατήσαντες εις το άπαισιον «ανάθημα» από ένα film ληφθέν υπό της Έλλην. Έταιρίας Asty-Film, και προσβληθέν εις τον κινηματογράφον «Παλλάς»; Τίς ούδε δε τί θά άπεκαλύπτε διά τα Νοεμβριανά μία άλλη ταινία της Asty-Films, κατασχεθείσα πριν έμφανίσθη υπό του Στ. Λάμπρου και έξαφανισθείσα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΑΣΤ. ΤΣΟΧΑΣ

ΕΙΣ τους Άθηναίους όλους, άνεν εξαίρεσεως, εις γνωστοτάτη όσον και συμπαθής ή φρονογνωμία του έγκριτου της Έλληνικής πρωτεουόσης τέκνου, του κ. Γεωργίου Α. Τσόχα. Διότι διήκησε τον Διμον Άθηναίων εις την δυσχεροτέραν έποχήν του πολέμου μετά τήσιν ικανότητος και έπιτυχίας, όστε να προκαλέση την γενικήν εκτίμησιν, φίλων αυτφ πολιτικός ή μη. Δυστυχώς από την χαρακτηρίζουσαν όλους τους άνδρας αξίας μετροφροσύνην δεν ήθέλησε να γράψη ό ίδιος τίποτε από όσα του έζητήσαμεν και όσα σταχυολογούμεν κάτωθι όρεϊλοικον εις φίλον γνωρίζοντα καλώς τα του κ. Γ. Α. Τσόχα και όστις εύρησεσθή να μάς δώση τας εξής σημειώσεως:

Ό Δημαρχεύσας κατά τους τριχνημοδετέρους μήνας κατά το 1916 και 1917 του Δήμου Άθηναίων κ. Γ. Α. Τσόχας και Α' Πάρεδρος αυτου είναι γόνος δημοφιλεστάτης και παλαιάς Αθηναϊκής οικογενείας ευπατριδών, πολλώνχως συνδεόμενος με τον Διμον Άθηναίων και με την νεωτέριαν ιστορίαν της πόλεως ταύτης. Έκαμε τας λαμπρότερας σπουδάς εις τα Πανεπιστήμια Άθηνών, Ιταλίας, Παρισίων και Λονδίνου, εις ά συνεπλήρωσε τας σπουδάς του και έτελειοποιήθη εις τα Νομικά και τας Πολιτικάς Έπιστήμας. Είναι εκ των πλέον έγκριτων δικηγόρων των Άθηνών, κάτοχος των πλείστον εύρωπαικών γλωσσών, πνεύμα φωτεινόν και προοδευτικώτατον. Άλλ' ό τι άκόμη περισσότερο διακρίνει τον κ. Γ. Α. Τσόχαν δεν είναι μόνον ή έκτακτος νοσημονική και ή τελεία μόρφωσις και παιδευσίς, αλλά και ό πλούτος των ήθικων και ψυχικών πλεονεκτημάτων του. Όλίγοι δύναται να συγκριθούν μετ' αυτου εις εσγένειαν ήθους και χαρακτήρος, εις μετροφροσύνην, εις έπιπροσφογήν και εις θερμην προθυμίαν προς έξυτηρήσιν πασης γενναίας, πατριωτικής και ήθικής ιδέας. Με την έξόχως έκλεκτήν και προνομιούχον ιδιοσυστασίαν του άποτελεί μίαν των πλέον έπιλεκτων μας μορφών.

Ό λαός της Έλληνικής πρωτεουόσης με την διορατικότητά, την λεπτήν αισθησιν και την όρθοφροσύνην του τον έφερε διά καταπληκτικής πλειοψηφίας α' πάρεδρον του Δήμου κατά τας τελευταίας εκλογάς. Και ή το αυτο εύτύχημα διά την πόλιν των Άθηνών, διότι ούδεις άλλος ήτο δυνατόν να διοικήση τον Διμόν των μετά τόσον πεφωτισμένον θάρρους και τόσης ικανότητος κατά τους τριχνημοδετέρους μήνας του 1916 και 1917. Ό κ. Γ. Α. Τσόχας, ως Δημαρχος, ύπηρεσεν αληθώς φωτεινότατον μετάρου, το όποιον άπέδωκεν εις τον Διμον ζωήν, τάτην, γράβην, αι όποιαί άποτελούν σταθμόν διά την ιστορίαν του. Διά να γινήη τούτο άπριτετο ύπεράνθρωπος προσπάθεια, δραστηριότης, γονι-

μότης έπιχειρηματική και φιλεργία, των όποιών τα γνωρίσματα φέρει όλη ή τότε γενομένη ύπερ της πόλεως και του δήμου έργασία, ή φέρουσα την σφραγίδα της θερμοφροσύνης και πρωτοβουλίας του κ. Γ. Α. Τσόχα. Και πάντα ταυτα εις έποχήν σάλου, φθάνοντος μέχρη βαθών κλυδωνισμών της πολιτικής και κοινωνικής τάσεως, έν μέσω ταραχών και άναστατώσεως. Μόνον ό Διμος έμεινε όρθιος και άκέραιος, μόνον αυτός υπό την αιδηράν διοικήσιν του κ. Γ. Α. Τσόχα και την πανταχού έποπτείαν του έκαμε βήματα προόδου και άναγεννήσεως, άναποκρινόμενος και προς τας δημοσίας ύποχρεώσεσι του, και μάλιστα προς την δημοτικήν και κοινωνικήν άποστολήν του. Καμία των ύπηρεσιών του Δήμου δεν έστερήθη της ζωογονου έπιμελείας του, όλαί δε ύδραυλικών, οδοποιίας, καλλωπισμού, δημιουργίας νέων πόρων έλαβον την όηξικέλευθόν του ώθησιν. Άρκεί ν' άναφέρωμεν ότι 24 νέαι όδοι της πόλεως έτυχον τελείας ομοτομήσεως, ότι τα ζήτηματα δημοτικών λουτρών, σπαγείων, ύδρευσεως, ιδρύσεως ύδατοοραματων έτεθησαν έπι της ήμερησίας διατάξεως προς λύσιν, ή όποια θά έλήγησιν, εάν ή Δημαρχεία του κ. Γ. Α. Τσόχα παρετεινέτο δι' όλίγων

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΑΣΤ. ΤΣΟΧΑΣ

μήνας έτι. Η ραγδαίότης της δράσεως αυτου κατά τας φοβεράς ήμέρας του 1916-1917 με τον άποκλεισμόν ύπάρξεν άξιοθαύμαστος. Η δημιουργία φωτισμού εκ του μη όντος, μόνον εις μίαν εξαίρετικήν έφευρετικότητα και διοικητικήν ύπεροχήν ήτο δυνατή και έγενε. Ποια δε ή φειδώ προς το δημοτικόν χρέμα; Η εις το έρώτημα τούτο άπάντησις άποτελεί το λαμπρότερον παράσημον τιμής διά τον κ. Γ. Α. Τσόχαν, ένθουμίζον τα κλασσικότερα ύποδείγματα άρετής και έντιμότητος. Έν και μόνον δάνειον εξ ενός εκατομμυρίου συνήχη τότε ό υπό την διοικήσιν του Δήμος. Και μετά τόσα έργα και τόσην ώθησιν εις τας διαφόρους ύπηρεσίας δεν δαπανήθησαν παρ' αυτου ούτε 100 χιλ. δραχμών! Αι 920 χιλ. εύρέθησαν εις την κυριότητα του Δήμου, όταν ό κ. Τσόχας έξήλθε της Διοικήσεως του.

Αυτο και μόνον άρκεί ως περιλάμπρος χαρακτηρισμός του Άθηναίου ευπατριδου.

Τρία πράγματα εις πάντοτε περισσότερο άφ' ό τι νομίζομεν: Τα έτη μας, τα χρέη μας και οι έχθροι μας. Οι μεγάλοι κίνδυνοι φρονούν τους μικρούς φόβους. Το σπουδαιότερον μέρος του κομήτους της άνθρώπινης ζωής εις ό έπίλογος. Ούσκις ή κολακεία άποτυγχάνει, δεν πταίει αυτή, άλλ' ό κόλαξ.

ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ

(Συνέχεια από τὸ προηγούμενον).

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑΝ σημασίαν καὶ προσοχὴν ὀφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὴν *Ἰουστινιανείου* Τέχνην.

Ἡ Τέχνη αὕτη, - ἔκτος τῆς *οἰκοδομικῆς* ἣ ὁποία ἐφθασε εἰς τὸ ἀνώτατον ὄριον διὰ τῆς *Ἁγίας Σοφίας*, - καὶ ἐν τῇ *ζωγραφικῇ* προώδευσε *σημαντικώτατα* καὶ μάλιστα εἰς ἅπαντα τὰ εἶδη ἢ κυριώτερον εἰς τὰ *Μωσαϊκὰ* καὶ τὴν *Μικρογραφίαν*.

Θαυμάσια πρότυπα κατελείφθησαν ἡμῖν, ὧν τὰ ἀξιολογώτατα εἶναι τὰ *Μωσαϊκὰ* τῆς *Ραβέννης*, αἱ μικρογραφίαι τῆς περιφήμου *Γενέσεως* τῆς ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης, αἱ *Εὐαγγελικαὶ παραστάσεις* τοῦ χειρογράφου κώδικος τοῦ Ρουσιανού (Rossano) ἐν Ν. Ἰταλίᾳ, αἱ παραδόξου ἀρμονίας καὶ κάλλους μικρογραφίαι τοῦ κώδικος τοῦ ἱατροῦ καὶ *Βοτανικοῦ Διοσκουρίδου*, ἡ *Χριστιανικὴ Τοπογραφία* τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ *Κοσμᾶ* τοῦ *Ἰνδικοπλεύστου* καὶ τὸ εὐλίτον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ *Ναυῆ* ἐν *Βατικανῷ*.

Ἀναλύω ὑμῖν *τρία*, τῶν ἱστορημένων τούτων χειρογράφων, τὰ σπουδαιότερα.

Πρώτην ἀναφέρω τὴν Βιενναίαν Γένεσιν. Αὕτη περιλαμβάνει 26 φύλλα περγαμνῆς ἐπὶ τῶν ὁποίων ζωγραφούντας 48 μικρογραφίας, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ τεχνικῶς φαίνεται *πραγματιστικῶς - κλασσικῶς* ἐνθυμίζων τὰ Πομπηϊανά πρότυπα, ἢ τοὶ τὰς τοιχογραφίας τῆς Πομπηϊας αἱ ὁποιαὶ εἶναι τέχνη καθαρῶς *Ἑλληνιστικὴ*. Ἐν αὐταῖς παρίστανται σκηναὶ κατὰ συνέχειαν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἁμαρτήματος μέχρι τῆς ἐν τάφῳ ἐκθέσεως τοῦ θανόντος Ἰακώβ. Τὸ πρῶτον ἁμαρτήμα, ὁ κατακλυσμός, αἱ Φαραωνικαὶ ἐορταὶ καὶ τὰ ὅμοια ἐξελίσσονται μετὰ χάριτος, καὶ εὐγραμμίας. Ἐνιαχοῦ ἐν ταῖς σκηναῖς ταύταις διακρίνει τις τὰ εἰδυλῆλα καὶ τύπον ἐν μέσῳ χλωρίδος γῆς.

Τὸ δεύτερον ἱστορημένον χειρόγραφον τοῦ Ρουσιανού, τὸ ὁποῖον ἀνεκαλύφθη καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν Gekhardt καὶ Harnack τῷ 1879 περιέχει 188 φύλλα περγαμνῆς πολυτελῶς γεγραμμένης μετὰ χρυσοῦν καὶ ἀργυρῶν γραμμάτων. Ἐν αὐτῷ ζωγραφούνται 40 προφήται, καὶ 18 βιβλικαὶ σκηναὶ ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τὸ πολυτιμον τοῦτο χειρόγραφον, περὶ τοῦ ὁποίου μακρὸς ἔκτοτε ἐγένετο λόγος, φαίνεται ὅτι ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανού ἢ μικρὸν πρότερον.

Τὸ δὲ τρίτον χειρόγραφον, ἴσης πρὸς τὰλλα ἀξίας, εἶναι τὸ τοῦ Βοτανικοῦ Διοσκουρίδου (Κώδιξ Διοσκουρίδου) τὸ ὁποῖον ἐγράφη ἐν Κων/πόλει χάριν τῆς ἡγεμονίδος *Ἰουλιανῆς Ἀνικίας*, θυγατρὸς τοῦ Αυτοκράτορος τῆς Δύσεως Ὀθιβρίου (527). Ἐν τούτῳ ἡ τέχνη φαίνεται καθαρώτατα Ἑλληνιστικῇ, Ἀλεξανδριωτικῇ, ἐνθυμίζουσα τὴν παλαιότεραν Ἑλληνιστικὴν Τέχνην, τῶν Πομπηϊανῶν προτύπων. Ὁ διακοσμητικὸς συμβολισμὸς εἶναι τὰ κυριώτατα γνωρίσματα. Ἐναντι τῶν εἰκόνων παρίστανται ἡ Ἀνικία ἐν τῷ μέσῳ, καὶ παρ' αὐτὴν προσωποποιούμεναι ἡ *μεγαλοψυχία*, ἡ *φρόνησις* κλπ.

Καὶ ταῦτα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν *καλλιτεχνικὴν* ἔκφρασιν τῆς Ἰουστινιανείου Τέχνης, ἀποβλέποντες δὲ εἰς τὸν *θηρησκευτικὸν χαρακτήρα* αὐτῆς, ἔκτος τῆς *μεγαλοπρεπείας* καὶ τῶν *ἱστορικῶν*, καὶ *εἰκονογραφικῶν* τάσεων, δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ταύτην τέχνην *δογματικὴν* καὶ μάλιστα καθαρῶς *χριστολογικὴν*.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀκόμη συνεζητεῖτο τὸ ζήτημα τῆς Τριάδος καὶ τῆς Θεότητος τοῦ Ι. Χ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Τέχνη, ὑπερηλικὴ οὕσα τῆς Ἐκκλησίας, προσεπάθει νὰ ἀποδίδῃ τὸ *Θεολογικὸν* Πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Αἱ παραστάσεις τῶν *συννοδιῶν*, τῶν *ἁγίων*, ἡ *φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ*, ἡ *Θυσία τοῦ Μελχισεδῆ* ἐν τῷ ἁγίῳ Βιτολίῳ, πάντα ταῦτα φανεροῦσι τὸν δογματικὸν χαρακτήρα τῆς Ἰουστινιανείου Ζωγραφικῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ἐκφέρει καὶ ὁ Quitt ἐν τῷ Ι. νόμῳ τῶν Βυζ. Μνημείων τοῦ Στριγγόβσκυ*.

Ἐπὶ πλεονεκτήματα ταῦτα, ἐπὶ *δύο περίπου αἰώνας*, *γενικὴ κατάπτωσις* καὶ εἰς τὰ Γράμματα καὶ τὴν Τέχνην. Αἱ δὲ ἐπελεθούσαι *εἰκονομαχικαὶ ἐριδες* παρεκάλυσαν ἐτι πλεῖστον τὴν θρησκευτικὴν τουλάχιστον τέχνην.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν 9ον, 10ον καὶ ἐφ' ἑξῆς αἰώνας ἀνεγεννήθησαν καὶ πάλιν μετὰ *μειζόνος ἐνθουσίας*, καὶ ἡ καθόλου Γραμματεία καὶ ἡ Τέχνη. Τὸ δὲ ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐπανθήσεως αὐτῆς εἶναι, ὅτι αὕτη ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν *κλασσικῶν* σπουδῶν καὶ προτύπων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποιητικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν χάριν. Κατὰ δὲ τὸν *θηρησκευτικὸν* ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἀνεπτύχθη εἰς μέγιστον βαθμὸν ἡ *εἰκονογραφία*, καὶ τὸ σπουδαιότερον ὅτι ἐν τοῖς *καταγράφοις* ναοῖς καθωρισθῆ σαφῶς ἡ *διάταξις* πασῶν τῶν εἰκόνων, ἡ ὁποία κατὰ τὸν μεταγενέστερον χρόνον τόσον στερεῶς ἐκρατήθη καὶ συνεπληρώθη ὡς βλέπομεν ἐν τῷ Ἄθῳ, τοῖς Μετεώροις καὶ ἄλλαχοῦ. Τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην συμπίπτουσι καὶ οἱ μεγαλῆτεροι θρίαμβοι τῆς Φυλῆς, δι' ὧν οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Βουλγαροκτόνοι διήλθον τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν πανταχοῦ. Φυσικῶς δὲ ἦτο ἐπόμενον νὰ αὐξηθῇ ὁ ζῆλος πρὸς ἀνάπτυξιν τέχνης καὶ πολιτισμοῦ, οἷος ὁ παλαιός. Ἡ κυρίως Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία, ἡ Καππαδοκία, ἡ Ρωσία καὶ πλείστοι ἄλλοι τόποι ἐπληρώθησαν εἰκόνων κατὰ τὴν μεγαλίαν ταύτην ἐποχὴν. Περιεσώθησαν δὲ μέχρις ἡμῶν οὐ μόνον *τοιχογραφίαι*, ἀλλὰ καὶ πάμπολλα *μωσαϊκὰ*, καὶ *μικρογραφίαι* θαυμασιώταται τῶν *ἀριστοκρατικῶν* λεγομένων ψαλτηρίων, τὰ ὁποῖα ἐν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ *μοναστηριακὰ* τοιαῦτα περιεῖχον μικρογραφικὰς εἰκόνας κάλλους ὑπερέχου.

* Ἐνταῦθα προεβλήθησαν τρεῖς μὲν φωτειναὶ εἰκόνες τῆς Ἁγίας Σοφίας (πρόσοψις, κάτοπις, πλαγίως κατὰ μῆκος τομῆ), δέκα δ' ἕτεραι παριστάσαι τὰ *Μωσαϊκὰ* τῆς Ραβέννης, ἰσαριθμοὶ δ' ἄλλας, ἐν αἷς διεκρινόντο αἱ μικρογραφίαι τοῦ Ρουσιανού, τοῦ Ἰνδικοπλεύστου, καὶ τῆς Βιενναίας Γενέσεως. Ἐπεξηγήθη δὲ διὰ πλείονος τὸ τεχνικὸν κάλος τῆς Ἁγίας Σοφίας, τὸ τοιμηρὸν τοῦ σχεδίου αὐτῆς, τὸ ὁπτικὸν πρόβλημα διὰ μέσου τῶν ἡμιθολίων, καὶ ἡ χάρις, τὸ εἰδυλῆλα, καὶ ἡ τέχνη τῶν *Μωσαϊκῶν* καὶ τῶν *μικρογραφικῶν*.

Τῆς ἐποχῆς ταύτης δείγματα εἶναι καὶ τὰ *μωσαϊκὰ* τοῦ *Δαφνίου*, τὰ κάλλιστα ὅλων, τοῦ *Ὀσίου Δουκᾶ* τῆς Φωκίδος, τῆς *Ἁγίας Σοφίας* τοῦ Κιέβου, τῆς *Νέας Μονῆς* τῆς Χίου, τῆς *Μητροπόλεως* τῶν Σερρών, τῆς *Ἁγίας Σοφίας* ἐν Θεσσαλονίκῃ, τοῦ καθολικοῦ τοῦ *Βατοπεδίου* ἐν Ἄθῳ, τοῦ ναοῦ τῆς *Κοιμήσεως* ἐν Νικαίᾳ, τῆς *Κρυπτοφέρρης* παρὰ τὴν Ρώμην κλπ.

Τούτων ἀναμφιβόλως τὰ καλύτερα εἶναι τὰ τοῦ *Δαφνίου*, ὧν τινα θὰ ἐπιδείξω ὑμῖν, καθὼς ἐπίσης καὶ μικρογραφίας τινὰς τοῦ περιφήμου ψαλτηρίου τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων*.

Καὶ ταῦτα κύριοι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Τέχνην τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν Κομνηνῶν. Ἐπὶ ἤλθον μετὰ ταῦτα τὰ θλιβερά γεγονότα τῆς ἀπαισίας σταυροφορικῆς περιόδου, καὶ τῆς Ἀλώσεως τῆς *Πόλεως* ὑπὸ τῶν Λατίνων τὸ 1204, ὡς ἦτο δ' ἐπόμενον ἐν μέσῳ ἐθνικῆς καταπτώσεως καὶ ἐθνικῶν ἀτυχημάτων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπαρξῇ τέχνη, οἷα ἡ πρότερον. Ἡ Τέχνη διὰ τοῦτο κατέπεσεν ἐπὶ τινα καιρὸν, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνάγκησιν τῆς Πόλεως καὶ τὰς τελευταίας ἀναλαμπὰς τοῦ ἄλλοτε μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἡ Τέχνη πάλιν προήχθη, παρρητηρηθεῖσις ἀκμῆς τινας, ἡ ὁποία ἐπὶ *Ἀνδρονίκου* Παλαιολόγου ἐφθασε εἰς μέγα σημεῖον. Τὰ *βαθύτερα* δὲ αἰτία τῆς ἀναγεννήσεως ταύτης δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστά. Ἐπικρατεῖ μετὰξὺ ἄλλων καὶ ἡ γνώμη, ὅτι ἡ ἀρχομένη ἀναγέννησις ἐν Ἰταλίᾳ ἐπέδρασαν ἰκανῶς καὶ εἰς τὴν Βυζαντινὴν τοιαύτην, γνωστῆς δὲ οὖσης τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν Λατίνων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην βεβαίως, δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ποῖαν *Φραγκικὴν* ἐπίδρασιν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν ἡ Ἀναγέννησις αὕτη ὑπῆρξε κύριον προῖον τῶν Βυζαντινῶν ἡμῶν προγόνων, οἱ ὁποῖοι ἐν τῇ ἀμίλλῃ αὐτῶν ἠθέλουν νὰ ὑπερβάλλωσι τοὺς ξένους, τοὺς ὁποῖους ἐθεώρουν πάντοτε ὡς ὑποδεστέρους καὶ σχεδὸν Βαρβάρους. Τὸ σπουδαιότερον δὲ εἶναι τοῦτο: Ὅτι ἡ Ἀναγέννησις αὕτη δὲν παρουσιάζει *ἐνιαῖον* τύπον καθ' ἅπαν τὸ Βυζαντινὸν Κράτος. Ἐνεκα τῆς ἐπελεθούσης διασπάσεως καὶ τῆς *ἀποκεντρώσεως* παρήχθησαν ποικίλα *τοπικὰ* τέχνη διαφέρουσα ἀλλήλων. Τὰ κυριώτερα δὲ κέντρα, ἢ αἱ κοιτίδες τῆς Τέχνης ταύτης ὑπῆρξαν ἀφ' ἑνὸς ὁ *Ἄθως* καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ *Μυστράς*. Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον *ἱστορήθησαν* χιλιάδες χειρογράφων διὰ μικρογραφιῶν, καὶ ἐξωγραφῆθησαν πολλὰ μνησθηρὰ, εἰς δὲ τὸν Μυστράν κατεκοσμήθησαν ἐκκλησίαι διὰ τοιχογραφιῶν θαυμάζομένων μέχρι τοῦ νῦν.

Καὶ εἰς μὲν τὸν Ἄθῳ παρατηρεῖται *γενικῶς* παρὰ τὰς *μικροδιαφορὰς* τῆς ἐπιδείξι μὲν, ἀλλὰ καθαρῶς Βυζαντινῆ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ λεγομένου Πανσελήνου, ὅτε παρετηρήθη ἀκμὴ μεγάλη δημοιοργηθεῖσα τὸ πρῶτον διὰ τῶν Κρητῶν. Εἰς δὲ τὸν Μυστράν, παρὰ τινὰς συγκεκριμένας τάσεις, *γενικῶς* παρατηρεῖται τέχνη *ἐλευθεριάζουσα, ὠραία, φυσικὴ*, παρουσιάζουσα στοιχεῖα *πραγματιστικῆς* ἐπανθήσεως.

Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτῶν καὶ ἐν *Μετεώροις* καὶ *Σερβίᾳ* καὶ *Βενετίᾳ* ἀναπτύσσεται τέχνη ἀξιόλογος, φέρουσα ἐν ἑκάστῳ τόπῳ στοιχεῖα *τοπικῆς* ἐπιδρασεως.

Ἐπὲρ πάντα δὲ καὶ ἴσως ὑπερόχως ἀκόμη καὶ αὐτῆς τῆς *Περιβλέπτου* τοῦ Μυστρά, ὀφείλομεν νὰ τάζωμεν τὰ *Μωσαϊκὰ* τῆς μονῆς τῆς *Χώρας* (*Καχριε Τζαμι*) ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἅτινα εἶναι *θαῦμα Βυζαντινῆς Τέχνης, ἀκριβολόγου, διακοσμητικῆς καὶ φυσικῆς***.

Καὶ ταῦτα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Τέχνην καὶ τὰς περιόδους αὐτῆς. Ἡδὴ ἀναφέρω βραχέα τινὰ περὶ τῆς *Τεχνικῆς*.

Ἐίπομεν ἀνωτέρω ὅτι τρία κύρια εἶδη *ζωγραφικῆς* παρατηροῦμεν κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον.

Τὰ *Μωσαϊκὰ*, τὴν *Τοιχογραφίαν δι' ὕδατομιγῶν* χρωμάτων καὶ τὴν *Μικρογραφίαν*. Καὶ τὰ μὲν *Μωσαϊκὰ* ἐγένοντο διὰ τῆς συνθέσεως μικρῶν κύβων ἐγχρωμῶν ἐξ ὕλου πετρῶν, μαρμάρου καὶ τῶν ὁμοίων τὰ ὁποῖα συνηρμῶζοντο καταλλήλως.

— Ἡ τέχνη αὕτη εἶναι *παλαιά*.

— Ἐχρησιμοποιοῦτο διὰ *δάπεδα*,

— Ἐπὶ *Ἀλεξανδρινῶν χρόνων* *μεγάλῃ ἐποιεῖτο χρῆσις*. *Παρίστανον Ζῶα, Κροκοδείλους*, ἄνθη, ἐξοχικὰς παραστάσεις (τοπεία) κλπ.

— Οἱ *Χριστιανοὶ* παραλαβόντες ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντινοῦ ἀκόμη ἐποιοῦσαν *μεγίστην* αὐτῶν χρῆσιν.

Ὁ τρόπος τῆς Ἔργασίας ἦν ὡς ἐξῆς: Παρεσκευάζον τὸν τοῖχον διὰ κονιάματος, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ στρώματος οὐχὶ πολὺ λεπτοῦ ἐκ κολλητικῶν οὐσιῶν, *μαστίχης* κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐφ' οὗ ὀσχεδιάζον καὶ ἐχρωμάτιζον ἐν ταχει τὸ θέμα. Μετὰ ταῦτα ἐπεκόλλουν τοὺς κυβίσκους.

Ἐνίοτε δὲ παρεσκευάζον καὶ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τὰ θέματα ἀνά τμήματα καὶ ἐπεκόλλουν εἰς τὸν τοῖχον.

Σύνθεσις μέσον ἐπικολλήσεως ἠδύνατον νὰ ἔχουν τὸ ταμμέντο ἀλλ' ἀπέφευγον τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. (Παρέκβασις Δαφνίου Νυόβο).

Αἱ δὲ *τοιχογραφίαι* ἐγένοντο κατὰ τρεῖς τρόπους: Ἐἴτε ἐπὶ ὑγροῦ τοῖχου ἐφ' ὕγρῳ (φρέσκο) εἴτε ἐν *ξηρῷ* a tempere, εἴτε διὰ *μικτοῦ*, σπανιώτατα δὲ διὰ τοῦ *φωῦ*, μεταγενέστερον.

[Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές]

* Ἐνταῦθα προεβλήθησαν κέντε φωτ. εἰκόνες παριστάσαι τὰ *μωσαϊκὰ* τοῦ Δαφνίου, καὶ ἰσαριθμοὶ ἐκ τῶν *μικρογραφικῶν* τοῦ περιφήμου ψαλτηρίου τῶν Παρισίων. Ἐπεξηγήθη ὁ *κλασσικὸς* τύπος, ἡ ποιητικὴ χάρις ὁ συμβολισμὸς τοῦ Ὀρθοῦ τῆς *νικτὸς* κλπ. καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ δεινότης τῶν καλλιτεχνῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐν τῇ στάσει καὶ τῇ κινήσει, καὶ τῇ πτυχιολογίᾳ, τῇ ἐκφράσει, τῇ ἀνατομίᾳ, τῷ σχεδίῳ κλπ. ἐδείχθησαν ἰκανώτατοι καὶ λίαν φυσικοί.

** Καὶ μετὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ λόγου προεβλήθησαν ἰκαναὶ προβολαὶ παριστάσαι τὰ περίφημα *μωσαϊκὰ* τοῦ Καχριε Τζαμι, τοῦ Μυστρά, τοῦ Ἄθῳ κλπ. Ἐπεξηγήθη δὲ ἡ ἀνάπτυξις, καὶ ἡ τεχνικὴ ἀνάπτυξις τῶν *τοιχογραφικῶν* τῆς Περιβλέπτου, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόδοσις χάρις εἶναι ἀπαράμιλλος. Τῶν δὲ *μωσαϊκῶν* τῆς Χώρας ἐπεξηγήθη ἡ *διακοσμητικὴ* χάρις, ἡ λεπτότης τῆς Τέχνης ἢ προσωπικῆς ἀντίληψις καὶ ἡ καθ' ὅλου *καλλιτεχνικὴ* καὶ *εἰκονογραφικὴ* ἀξία.